

SLOVENEK

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V spravi prejemnik mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

Inserati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . 15 v
 za trikrat . . . . . 13 v
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavle, osamljenec itd.:
 enostolpna pettivrsta po 2) vta.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 40 vta.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; netraktivna pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Zaklad — ženska izobrazba.

„Slovenec“ je z dne 12. maja prinesel uvodni članek o zakopanih zakladih. Njegova izvajanja o poljedelstvu, narodnosti in veri je pač potrditi stavek za stavkom, razmišljati je o njih, zlasti vodilni krogi naj bi si jih osvojili in v svojem socialnem delovanju udeležili; nova doba bo potem zacvela za našo Avstrijo.
 Prijetjevanje onun programatično zabilježenim mislim, bi morda bilo umestno, če omenjamo še en zakopan zaklad, ki ne zaostaja nič za onim na vrednosti, vsled tega da nima toliko vnanjega, javnega, socialnega stališča. Enakovrsten je z njimi radi svojega temeljnega pomena za socialno življenje in s svojim neznatnim, tihim, a tem uspešnejšim vplivom tudi lahko pomore k izkopu imenovanih zakladov. Ta zaklad je izobraženo ženstvo.
 Če pravi članek, da naj bi bil državi, če si sama sebi dobro hoče vsaj toliko pri srcu kmetijski stan kot ji je vojaški, ne zahtevamo preveč, če želimo, da bi država vsaj toliko skrbel za pravo žensko izobrazbo, kakor skrbi za tehnično izobrazbo moštva, saj tvori ženstvo v tej vojni tudi faktor, s katerim ima sovražnik opraviti. In ne le moštvo na bojni črti, tudi ženstvo doma ima naloge vršiti v obrambo svoje domovine. In ko vojna poneha, ne ponehajo resne obveznosti državljana napram državi, ampak temvečji problemi vsake iz vojnih posledic, iz vojnih izkušenj in ne mali del teh pripada ženstvu. Naloge so torej velike in bodo še večje in le znanstveno, — v kolikor pač primerno stanu in življenjskemu miljeju, v katerem ženska živi, — socialno in gospodinjstvo izobražena ženska bo kos svojim velikim življenjskim in socialnim nalogam; bo del armade, ki ga sedanji sovražnik ne sme podcenjevati, podcenjevati ne sme tudi v daljni prihodnosti, oni, ki bi hotel še kedaj omajati temeljne stebre avstrijske države. Ne znanstveno, socialno in gospodinjstvo izobraženo ženstvo bo imelo smisel za stremenje možev, ga bo umevalo, podpiralo, mu bo res „pomočnica“; tako ženstvo bo znalo mladini, prihodnjim državljanom vcepiti smisel za velike in vlepomembne socialne naloge in s tem vzgojiti razumne neumorno delavne može v blagor človeške družbe, države, dežele; taka ženska bo možu zaklad, bo državi zaklad.
 Razveseljivo je, da to spoznanje prodira v vedno širše kroge, da prejšnja smisel za to socialno vodilne kroge, da se država, dežela občina vedno bolj zanimajo za to in da se vedno bolj zavedajo svoje

odgovornosti in dolžnosti prav v tej smeri. Prav je tako in želeti je le, da to dobi še temeljšo in trdnjšo podlago v zakonodaji. Vsa je državi tem trdnjši obstoj in tem večji dobrobit čimvečja je prava ženska izobrazba.

Kakšni nazori obstoje glede prave ženske izobrazbe, v katerih smereh se je začelo razvijati to delovanje kažejo tinnoni početki raznih organizacij in socialnih naprav, ki naj bi združile ženstvo, mu podale potrebne strokovne izobrazbe in mu pomagale do izvršitve njenih vzvišenih nalog. Le začetek je, ni dopolnjeno, a vzbujajo upanje, da se spopolne in da vzbude še prepotrebne slične organizacije in naprave po zgledu drugih držav, ki nas v tem prehitujejo. Tudi žensko obrtno in strokovno šolstvo nam nudi vpogled kako razumevajo država in drugi merodajni faktorji probleme ženske izobrazbe, kam hočejo, kam se pridejo, ko potihne bojni vihar. Tu je država osnovala celo vrsto šol zasnovane vsaki njej lastni delokrog po državno izdanim oziroma odobrenem načrtu, tako: obrtne šole, čipkarske šole, gospodinjstvo šole, višje šole za razne gospodinjstvo poklice ženstva, vrtnarske šole in kmetijske šole; nadalje zasledujejo razni tečaj iste cilje. Izobraževalnim tečajem svojstvena naloga je spopolniti pouka v eni ali drugi stroki zgoraj navedenih šol, ali pa imajo nadomestiti, — čeprav le bolj nepopolno radi kratko odmerjene učne dobe, — strokovno šolski pouk. Sicer se je razširjanje vseh teh organizacij, socialnih naprav, strokovnih šol in tečajev malo ustanovilo vsled izrednih vojnih razmer, a iz posameznih poročil pa lahko že zdaj sklepamo, da ni prav daleč, ko se z novo energijo prične gibanje na polju ženske izobrazbe.
 Toda bodi, da država še tolikanj priporoča, vpeljuje, podpira te vrste šolstva, naj so merodajni faktorji oziroma tudi posamezniki še tako prepričani o važnosti izobraženega ženstva, nikdar in nikoli ne bo dovolj uspehov, če se ženstvo samo ne začne za to zanimati, če v dušo ženstva ne prodre prepričanje o potrebi nadaljne strokovne, socialne in gospodinjstvo izobrazbe. Ženstvo samo mora stremeti po svoji spopolnitvi poseči po tem, kar država in dežele ponujajo, se ega poslužiti in s tem delovati na to, da se ženstvu odpre vedno več potov, da se razširi vedno bolj obzor njene izobrazbe, ki ji je potrebna kot članu socialne družbe, kot ženi, kot materi.
 Pred vsem je tu dolžnost matere, ki ima že bolj odrasle hčere, da jim se kot zadnji čin materinske skrbnosti pomore k nadaljni izobrazbi. Vzemimo gospodinjstvo izobrazbo. Tu pridejo v prvi vrsti gospo-

dinjske šole v poštev. Res, da vidi dekle mnogo gospodinjstev opravil že pri materi, a res je pa tudi, da je še mnogo, čemur se ima priučiti in res je tudi, da bo dekle se poprijelo vse drugače gospodinjstva, ko začne razumevati, zakaj ravno tako in ne drugače, ko zazna, da gospodinjstvo dela, na videz tako mala, morda malenkostna, včasih suhoparna, vsakdanja niso taka, če se presojajo z znanstvenega, socialnega, ekonomičnega in moralnega stališča, ampak da so to ona dela, ki so že sv. pisemsko imenovana velika dela, možna zboljšati socialni položaj, da so to dela polna življenske moči, da so vedno nova, zanimiva, ki osrečijo ono, ki jih opravlja, — osrečujejo one, za katere jih opravlja. Čestokrat se sliši: vse prav, a dekleta rabim; to stane. Če je mati toliko nešteti žrtev doprinesla, da je svojo hčer dovedla do one življenske dobe, ko ji začne vrnati in poplačevati ljubezen in žrtev, zakaj bi ne žrtvovala še žrtev, da se odpove za nekaj časa koristi, ki bi jo že lahko užij-

vala v blagor svojega otroka. Z globoko hvaležnostjo ji tudi to kdaj vrne dekle. In stane. Seveda nekaj stane, saj življenje doma tudi stane. A izdan denar se spremeni v živo silo s katero dekle nekdanj lahko desetero od denarne zapuščine pridobi, spremeni se v zaklad iz katerega bo črpala, ko bi že davnej bila denarna zapuščina izrabljena. V kolikor so znanstvene vrednosti nad denarnimi, v toliko je znanstvena dedščina nad denarno zapuščino.
 Druga dolžnost zadene žensko mladino. Ona sama mora težiti po svoji višji izobrazbi, se poprijeti vsake prilike, ki se ji nudi. Mladenka sama mora biti prepričana o vrednosti znanstvene pridobitve; mora vedeti, da hoče biti naučeno vsako delo, tudi gospodinjstvo; prevečati je mora nazor, da ravno gospodinjstvo opravila vztrajno, skrbno, požrtvovalno in v ljubezni opravljena, so ona dela, ki ji pridobe neveljivo slavo močne žene, ki položivi roko na vreteno, opravlja težke stvari, velika dela.

Ruska ofenziva v vzhodni Galiciji zlomljena. — Rusi se umaknili do Sereta. — Hudi boji v Volhiniji. — Vilna zauzeta. — Plen v Novem Georgijejsku in Kournu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.
 Dunaj, 18. septembra. Uradno se poročila: Ruska ofenziva v vzhodni Galiciji se je na Strypi razbila. Sovražnik je izpraznil večeraj bojišče zadnjih dni ter se je umaknil na Sereth. Iz vojnega materijala in iz drugih znamenj bitrega odhoda se spozna, da se je rusko umikanje izvršilo z mrzlično naglostjo. Izgube, ki jih je imel sovražnik na naših pozicijah, so se izkazale kot jako velike. Na likvi je položaj neizpremenjen. V volhinjskem trdnjanskem okrožju traja boj z mnogo močnejšim sovražnikom dalje. Odbili smo številne napade. Danes smo na delih naše tamošnje fronte šli nazaj na dalje zahodno ležeče pripravljene pozicije. C. in kr. bojne sile so si priborile v družbi z zavezniki prehod severnega brega Ščave.
 Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.
 Dunaj 19. septembra. Uradno se razglašajo:
 V vzhodni Galiciji je bilo večeraj mirno. — Nasproti našim črtam ob Ikvu je razvil

sovražnik močnejše delovanje artiljerije. V volhinjskem trdnjanskem ozemlju smo zasedali svoje nove postojanke ne da bi nas bil motil sovražnik. V Litvi sovražnika, ki se umika, zasledujejo v sredji nemških armad prodirajoče c. in kr. vojne sile.
 Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.
NEMSKO URADNO POROČILO.
 Berlin, 18. septembra. Veliki glavni stan:
 Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.
 Sovražni sunki pri Šluku so bili odbiti. Napad na območje pri Dvinsku se nadaljuje. Deli sprednjih sovražnih postojank so vzeti.
 Pri Vilni prodirajo naše čete dalje. Med Viljo in Njemenom se je prodrla ruska bojna črta na raznih mestih. Od danes zjutraj dalje se sovražnik umika Ujetih je bilo 26 častnikov in 5380 mož in zaplenjenih 16 strojnih pušk.

LISTEK.

Z goriške Kalvarije.

Zagrebske »Novine« priobčujejo naslednji dopis:
 Na Podgori, Goriško, 8. sept.
 Večraj sem zajezdil sarca. Grem skozi št. Andraž. Porušena cerkev, ravnokotna hiša poleg nje. Šel sem dalje. Na vsakih deset korakov kaka jama od granat. Grem mimo cerkve v Mirnu. Tudi vanjo prihaja solnce odzgoraj skozi luknje, ki so jih napravile granate. Srečam dva vojaka. Na vozičku peljeta mrtvega tovariša, ki je po belzen z apnom. Vedel sem, vsled kakšne bolezni je umrl. Na misel mi pride prizor iz Manzonijevih »Zaročencev«. Prevzame me žalost, toda bodi v rokih božjih! — Šel sem do vojakov, zakopanih v strelskih jarkih. Grem preko polj. Razvil se je močen topniški ogenj: sovražni in naš. Ni ti ravno ugodno pri srcu. Posebno tedaj ne, ko moraš na vsak drugi korak preskočiti ali obiti jamo, ki jo je bila izkopala italijanska granata. Kakor bi ti hočeta reči: »Memento!« Čez pol ure brze hoje sem ob Soči — pri vojakihi. Tu so neprestano zaposleni za gradnjo okopov. Pa so tudi napravili prave trdnjave! Odoleti morejo vsaki burji in nevihti.
 Fantje navadno vedno veseli, polni šale, ačeli so pogovor o vsem možnem.

Večkrat nas je spravil v smeh s svojo duhovitostjo in šalo neki Centič, mož srednje starosti, subljat in jasnega opgleda. Tu v jarku imajo vso oskrbo. Pa zasuče brke, pogleda se v ogledalo in pravi: »Glej zlodja! Nikoli nisem bil debel, a poglej kakšen sem!« — »Prav kakor pravi pregovor: Gol je in bos, pa ga še vedno zebe!« — dostavi telefonist poleg njega, v civilu ljudski učitelj. Medtem se je prikazal nad nami zrakov. Umaknili smo se v jarek, da bi nas ne opazil. Centič poškilil gor pa pravi: »Ne bojte se, to je naš »lintvern!« — Naš bližnji top je začel rjuti na Italijane. »Ta je pa zdravega grla, bratje!« meni Centič. Italijani so začeli vračati. Jeli so sipati na nas. Ni bilo drugega, nego skriti glavo. Ko je priletel kak šrapnel se je oni šalil: »Glejte goskol!« Glejte črno Marijo itd. Krogle pa so se razpršavale in udarjale krog nas. Pozdravil sem poveljnika čete. Ta je stotnik Ligocky. Človek ne bi mogel popisati vseh vrlin, hvale in ljubezni, ki jo vidi in sliši od njegovih vojakov. Proti takemu voditelju in vojski sovražnik ne zmore ničesar! To je eno srce, ena duša, ena misel, ena volja. Kjer udari, se vse zruši! Saj, kakor pravi Centič: nismo zastonj iz železa! Pozdravil sem in odšel.
 Šarec me je čakal. Vspnem se na Kalvarijo. Z menoj zdravnik Romanovsky, jako duhovit in zelo učen. S Kalvarije se nudi diven pogled na Gorico in njeno okolico. Tu ob Soči dokajšnjo število vojakov,

varjejo konje. Pojó. Slišiš slovenske in hrvaške pesmi. Soča pa zubori, kakor bi jim hotela pomagati in reči Italijanom: »Nisem vaša! Pa tudi nočem biti vaša! Zaman hrepeniti po meni! Mojo lepoto naj uživajo moji otroci!«
 Gledamo proti železniškemu mostu. Jame od granat na levo in desno. Tu in tam je katera padla tudi nani. Tračnice so se zvile kakor mački hrbet, kadar pihna na psa. Kakor bi hotele reči: »Zastonj ti je, Lah! Franger, non flectar!«
 Dospele smo na vrh. Zdi se ti, kakor bi bil prišel v kako večje mesto. Prebivalci se zde prilično bogati. Vila pri vili! Čitaš: »Villa Istria«, »Villa Dalmacija« itd., itd. Pred vsako majhen vrt. Obzidan s samimi italijanskimi šrapneli večjega in manjšega kalibra. V vrtu razne cvetlice. Potrkali smo na vrata. »Napre!« zakliče major Škoberc. Ponudi stol in egiptovske cigarete, Brat Slovenec je to; preje je bil že odlikovan s križem tretjega razreda, zadnje dni z železno krono. Zvečer so se pri njem zbrali častniki kakor deca krog očeta. Tu se je pilo in veselilo, orila se je pesem. Italijan pa je drhtel v okopu sto korakov niže. Kdo ve, kaj si misli! Morda, da nameravamo navaliti nanj? Počasi, tudi ta čas bo prišel!
 Zadnji čas je bilo pri polku odlikovano dobrošno število moštva in častnikov: major Rašica, stotniki: Holub, Friedl, Batz, Roma, Smutny-Lukovsky, nadporočniki: Vittiš, Vitič-Denaro, Schmid, Krenthaler,

Eichberger, Buchinger, poročniki: Giacaca, Jan, Gibitz itd. Od padlih junakov: Dančević, Fešek z veliko zlato kolajno. Ko bi začel naštevati imena moštva, bi bil cel dopis poln samih imen!
 Vračam se domov. Vidim, da stoji moj konj privezan pred vilo. Neki prostovoljec z vejico odganja muhe z njega. Ni mogel trpeti, da bi muhe klale konja. Vidi se: plemenit človek!
 Krenil sem proti Gorici. Vidim, da tudi nad Podgori — Kalvarijo vise oblaki dima. Italijani zopet poizkušajo srečo! Zbirali jih bodo Dalmatinci »kakor lisica kokiši«, kakor pravi Centič. In zopet se bodo čudili — kakor doslej — odkodi se jih toliko jemlje! »Deve esser una fabrica dei Dalmati in Austria!« (»V Avstriji mora biti tvornica za Dalmatince!«) — se je nedavno izrazil ujet ranjen italijanski častnik.
 A tudi naše topništvo ni mirovalo. Krog 6. zvečer je sesulo ogenj vseh kalibrov na Italijane pri Pevni. Za topovi niso zaostajale niti mine. Vse je bilo v enem dimu! Pod tem pritiskom so jeli Italijani skakati iz jam. Naše brzostrelne puške: tak, tak, tak, tak — uđri! In šlo je, brate, prav kakor na stroj! Kdo bi kroglam dovolj hitro stregel z mesom! V mraku se je ogenj ponovil. Zjutraj se je topovski boj nadaljeval. Zdaj je čas za to, v miru ga ne bo več. Sedaj je na vrsti »črna Marija.« Naj bi je čim preje zmanjkalo!

Vojna skupina generalfeld-maršala princa Leopolda Bavorskega.

Desno krilo prejšnje skupine in ta skupina je dovedla močne sile čez Ščaro. Sovražnik se je pričel umikati.

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Mackensena.

V pokrajini pri Telešaniju, Logišje in južnovzhodno od Pinskega je sovražnik potisnjen dalje.

Plen pri zasledovanju na Pinsk se je zvišal na 21 častnikov, 2500 mož in 9 strojnih pušk.

Južnovzhodno bojišče.

Rusi so se umaknili pred nemškimi četami.

Plen v Novem Georgievsku znaša po zdaj končanem štetju 1640 topov, 23.219 pušk 103 strojne puške, 160.000 artiljerijskih strelcev, 7.098.000 patron za puške. Število pri Kovnu zaplenjenih topov se je povišalo na 1301.

Vrhovno vojno vodstvo.

Berlin, 19. septembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Hindenburga.

Obkoljevalni napadi armade generalnega polkovnika pl. Eichhorna proti Vilni so popolnoma uspeli. Naše levo krilo je doseglo Molodoczmo, Smorgon in Wornjany. Sovražnik poizkusi, da bi s hitro zbranimi močnimi silami prodrli naše črte v smeri na Michališki, so se popolnoma izjalovili. Z neprestanim napredujočim obkoljevalnim gibanjem in z istočasnimi ostrimi napadi armad generalov pl. Scholza in pl. Gallwitza na sovražno črto, je sovražnika prisililo, da se od včeraj dalje hitro umika. Močno utrjena Vilna je padla v naše roke. Sovražnika zasledujemo na celi črti.

Vojna skupina generalfeld-maršala princa Leopolda Bavorskega.

Tudi tu se zasleduje sovražnik, ki se umika. Vojna skupina je dosegla črto Nieradowicze-Deresnojo-Dobromisel. Sovražne zadnje čete so bile vržene.

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Mackensena.

Severno od Pinskega je dosežena Vislica. Južno od mesta je prekoracen Strumen.

Južnovzhodno bojišče.

Položaj je neizpremenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Vilna, glavno mesto istoimene generalne gubernije, prej glavno mesto Litve, važno železniško križišče in živahno trgovsko mesto, leži ob izlivu Vilejke v Vilijo in šteje nad 200.000 prebivalcev. V mestu je sedež poveljstva III. armadnega zbora, grško-kat. nadškofa in rim-kat. škofa.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 16. septembra. Včerajšnje popoldansko poročilo:

Severozahodno od Dvinskega je sovražnik razvil silovit artiljerijski ogenj ob cesti Illukst—Elowka. Južnozahodno od Dvinskega je napadel brez uspeha med jezeri Ovile in Weikuze in med pristavo Samawy in cesto v Dvinsk. Pregnali smo Nemce severno od Swientsany iz Dawgelečkov in Mewerječkov. Na prehodih čez reko Viljo, vzhodno od varšavske železnice, smo vrgli sovražnika nazaj. Živahni krajevni boji okoli vasi Zivki, vzhodno od Skidela in ob železnici Woldowysk—Lida.

Ob zgornjem teku Njemena je sovražnik večkrat začel z ofenzivo in severno od trga Mosty je pogel naše straže preko reke Selnia. Vzhodno od trga smo zavrnili ljute nemške napade. Na cesti iz Kartufke v Berezo, v smeri na Smiavko, so nemške prednje čete prišle do reke Griwbe.

Med Jasioldo in Pino so se razvili boji severozahodno in zahodno od Pinskega pri vaseh Motol, Novošizy in Potapoviči. Vzhodno od Kovele in ob reki Stochod smo pri zavzetju vasi Hulewice in Rudka Nirynska po trdovratnem odporu ujeli 2 častnika in 74 vojakov in 4 strojne puške.

Sovražnik, ki je bil na svoji fronti južno od Pripjeta vržen nazaj proti zahodu, dela z močnimi silami na raznih mestih protinapade in se trdovratno ustavlja. Pri zavzetju sovražnih postojank pri vaseh Korablišče in Pohorjelce, severovzhodno od Dubna, smo dobili 7 strojnih pušk, en top, 57 častnikov in 2593 mož. V naslednjem protisunkuju pa so bile naše čete vržene nazaj.

V bojih okoli Headkih in Worobowke, severozahodno od Tarnopola, smo zajeli 5 častnikov, 547 mož in 2 strojne puške. Vas Worobowka in gozd proti severu prenehata iz roke v roko. Ob Strypi, južnozahodno od Tarnopola, smo s krepkim napadom vzeli vas Beniaow. Sovražnik je z

velikimi izgubami bežal na drugo stran reke. Trdovraten boj se razvija ob Strypi, zahodno od Trembowle, pri gozdu Buzkano in pri vasi Zlotniki. Na večer so naše čete predrle sovražne žične ovire, vrgle z bajonetom sovražnika iz jarkov in za hrbtom sovražnika stopile na drugi breg Strype. Tu smo ujeli nad 1500 mož.

Petrograd, 17. septembra. Včerajšnje uradno poročilo: Južnozahodno od Dvinskega smo odbili ponovne nemške napade pred našimi žičnimi ovirami med cesto na Dvinsk in jezerom Samara. Dalje proti severovzhodu od Vilne se je sovražniku posrečilo priti na levi breg Vilije Bolj proti jugu od Prany so Nemci poskušali prekoraciti reko Veršovko, dotok Merečanke. Okoli Pinskega se naše čete pod pritiskom sovražnika umikajo. Pri Nižnistochodu smo odbili sovražno ofenzivo proti Ugriničnem.

Sovražnik nadaljuje svoje protinapade okoli Derajeva in na raznih točkah naše gališke fronte. Sovražnik, ki je omajan, skuša s temi protinapadi utrditi svojo postojanko, toda tudi v najboljšem slučaju ima samo majhne krajevne uspehe in naše čete množijo v boju uspeh za uspehom. Zahodno od vasi Pendyki v okolici Derazna smo zajeli 4 strojne puške in 410 mož. Pri osvojitvi neke žgalnice in pokopališča pri Deraznu smo zajeli 700 mož in 4 strojne puške. Odbili smo besne sovražne protinapade pri mejni vasi Novi Plerniec pri mestu Višnevca in ob Strypi zahodno od črte Tarnopol-Trembowla, stojimo s sovražnikom, ki se drži ob prehodih čez reko, v ljutih bojih.

VREDNOST RUSKEGA URADNEGA POROČILA.

Iz vojnopisnega urada se poroča: Rusko uradno poročilo, ki govori o bojih pri Deraznu, Klevanu in Wiesznecach, dalje zahodno od Tarnopola in pri Zaleszczykih in ki pravi, da so Rusi od 3. do 12. septembra zajeli nad 40.000 Avstrijev in Nemcev, skuša da bi na celi fronti poudarilo celo vrsto uspehov. Čeprav je v sedanjem položaju Rusije ta trud razumljiv, da napravi čim več vtisa pri zaveznikih in nevtralcih, vendar moramo ugotoviti, da je bil ruski sunek na obeh straneh Klevana odbit nazaj čez Stulbo z največjimi izgubami za Ruse in naše čete so v naskoku zopet vzele začasno v ruskih rokah se nahajajoče višine pri Gonkovi in Ditkovcah in severovzhodno od Tarnopola so Rusi pri imenovanih vaseh Hladki in Cebrov 15. septembra doživeli poraz in pustili okoli 2000 mož v naših rokah. Po vsem tem naj se presoja verjetnost ostalih navedb tega poročila, v katerem je zlasti število ujetnikov tako fantastično, da bi tudi tedaj ne bilo treba odgovoriti, če bi se nanašalo na celo fronto od Rige do Črnovic.

BOJI V VOLHINIJSKEM TRDNJAVSKEM TRIKOTU.

Dunaj. Iz vojnega častnikarkega stana se poroča 18. t. m.: V Volhiniji se bijejo večji boji. Iz prostora pri Rovnu so nastopile močne ruske rezere in so posegle z veliko ljutostjo v boj v odseku, ki se na severozahodu drži črte ob Ikvi. Premoč napadalec je bila s tem zelo povišana, a pojavila se je tudi dozdaj trajno. Zdi se, da so Rusi osredotočili zdaj šteje svoje akcije na ta del volhinjske bojne črte. Ker so Rusi pričeli odnehati v svojimi napadi v vzhodni Galiciji, se sklepa, da nameravajo zdaj za vsako ceno izzavati odločitev v Volhiniji, kjer se bijejo boji z največjo ljutostjo. Nasim četam se moramo naravnost čuditi radi njih junaštva in vztrajnosti.

PRED ODLOČILNO BITKO.

Genf. Švicarski listi izražajo prepričanje, da se bo na vzhodni fronti v kratkem pričela splošna velika bitka, ki bo odločila o vojski l. 1915. na vzhodnem bojišču.

BEG IZ MINSKA.

Kodanj. »National Tidende« poroča: V Minsku je prebivalstvo zelo razburjeno in beži. Kolodvorji so oblegani, železniški vozovi prenapolnjeni, tudi strehe so zasedene. Živil zelo primanjkuje.

3114 RUSKIH TOPOV ZAPLENJENIH MESECA AVGUSTA.

Ob natančnem štetju plena v osvojenih trdnjavah se je dognalo, da so zaplenili meseca avgusta 3114 ruskih topov.

LASKA SODBA O RUSKO-GALIŠKI OFENZIVI.

Milan, 19. septembra. (K. u.) »Corriere della Sera« izvaja: Kljub trajnim neuspехom se je kakor se zdi, rusko prodiranje v vzhodni Galiciji ustavilo. Protiprodiranje je nameravalo omogočiti zgradbo zadaj se nahajajočih obrambnih črt ali pa olajšati umikanje severnih armad.

ITALIJANE SKRBI HINDENBURG.

Berlin. Po poročilih iz Lugana izvaja »Corriere della Sera«: Nova razvrstitev nemških čet na ruskem bojišču pod Hindenburgom je končana. Prodiranje, ki se je zdaj zomet pričelo, grozi črti Dvinsk—Petrograd in se je, kar moramo obžalovati, pričela uspešno. Kljub vrolosti ruskih

čet pritiska nemška artiljerija na nje. Zdi se, da namerava Hindenburg napasti Rigo, da prodira potem proti črti Dvinsk—Petrograd.

RUSI KLIČEJO KUROPATKINA NA POMOC.

Kodanj. Iz Petrograda se poroča: List »Birševija Vjedomosti« se čudi, ker v tem hudem vojnem času, ko res potrebuje Rusija velikih vojskovodij, ne mislijo na to, da bi vrnili Kuropatkinu zopet njegovo mesto in njegove časti. Kuropatkin je eden res velikih stratežev. Nesrečni izid japonske vojske na tem ničešan ne izpremeni.

STAVKE. — GOROSTASNE VESTI.

Genf, 19. septembra. Stavkarsko gibanje v Rusiji se vedno bolj širi. Ob Volgi delo popolnoma počiva, tudi plovba. Imovitvi krogi se boje novih pogromov. Razširjajo se gorostasne vesti tako n. pr., da so velikega kneza Nikolajeviča oklicali za proticarja. V Petrogradu se splošno trdi, da se bo vpeljala vojaška diktatura. Ruski generali poročajo v Petrograd, da kljub zadnjim zmagam ne smejo biti preveč optimistični, ker premoč zaveznikov še traja, zato tudi so se ruske čete kljub svoji zmagi umaknile v svoje stare postojanke.

ODGODENJE DUME.

Pariz, 18. septembra. (Kor. ur.) Poročevalec »Tempsa« poroča iz Petrograda: Odgodenje dume je v Moskvi zelo učinkovalo. Več političnih zvez je takoj zborovalo in razpravljalo o položaju. Člani zemstev in občinskih zastopov so napovedali v Moskvi shod 23. t. m.

Lyon, 18. septembra. (Kor. ur.) »Republican« poroča iz Petrograda: V tajni seji je sklenilo 25 poslancev dume pozvati predsednika dume, naj potuje v glavni stan, da poroča carju o čuvstvih poslancev ob zaključitvi dume. Zastopniki vseh strank so sklenili, da ostanejo v Petrogradu in da bodo mirni.

London, 18. septembra. (Kor. ur.) Petrograški poročevalec poroča »Tempsu«: V dumi se je prečital danes opoldne carjev ukaz ki odgodi zasedanje dume. Predno je predsednik prečital do konca ukaz, so zapustili dvorano socialisti in progresisti. Ostali poslanci so poslušali stoje ukaz in so molčali ob koncu so se čuli običajni hura-klici, ki so jih pa preglašili prekucijski medklici tistih poslancev, ki so zapuščali dvorano. Ko je bil prečitan ukaz, se je praznila dvorana. Vsi poslanci so odhajali na zapuno posvetovanje. Izvzemši desnice smatrajo vse stranke, da je edino Goremičin odgovoren, ker se je duma odgodila, da je krono napačno poučil in tako povzročil, da je odgodil car zasedanje dume. Boja proti vladi duma ne namera pričeti zaradi odgoditve marveč sodi, da Goremičin za vladanje v deželi ni sposoben in poizkuša, da krono neposredno pouči.

Pariz, 18. septembra. (K. ur.) »Temps« je prisiljen pripoznati, da so v Franciji celo

široki krogi nevoljni, ker je duma odgodena. Nezadovoljneže poizkušajo potolažiti z izjavo, da se mora zaupati carjevi modrosti, ker car upošteva želje ruske javnosti v kolikor se morejo združiti z notranjim zapletenim razvojem. S tem, da je car prevzel vrhovno vodstvo ruske armade, je pokazal, da je popolnoma složen z ruskim ljudstvom. V svoji slogi črpa Rusija moč, da nastopi proti usodi.

Bukarešt. »Universul« poroča iz Wyborga: V Wyborgu na Finskem je došlo nad 150 poslancev dume, da bi kot shod dume trajno zborovali.

Stockholm. Iz Wyborga se poroča: Mestni poveljnik je preprečil velikemu številu poslancev dume, ki so došli v Wyborg, da ustanove postavodajalen zbor, da bi se bili podali s kolodvora v mesto. Prisilili so jih, da so se morali peljati v Petrograd nazaj.

Stockholm. O zadnji seji dume se poroča: Predsednik je naknadno ukoril deset strank. Izjavil je proti vladi in vladarski rodbini v zadnjih dveh dneh. Nato se je prečital carjev ukaz, ki je odgodil dumo. Socialni revolucionarji, kmetijske skupine in večina zmernih socialistnih demokratov so sedeli, ko se je čital ukaz. Na predsednikov ukaz so bile pred in v poslopiju dume zbrane močne straže, da preprečijo vsak nemir.

Kodanj. (K. u.) »Rječ« poroča: Tajnik državne pisarne Krišanoski, ugledni notranji politik, ki je bil svojčas Stolipinova desnica, je duša napora proti dumi. Vodi močno skupino na dvoru in med činovniki, ki se iz strahu pred prekucijo nagiba na mir z Nemčijo. Goremičin je predlagal carju v glavnem stanu, naj imenuje Krišanoskega za notranjega ministra.

JAPONCI DOBAVLJAJO STRELIVO RUSIJI.

Pariz, 18. septembra. (Kor. ur.) So trudnik lista »Temps« v Petrogradu poroča: Japonski vojni minister je sklenil, da zapolni v 1200 tvornicah približno 100.000 delavcev, ki bodo vsi izdelavali Rusiji namenjeno strelivo. Japonska vlada namerava tudi, če bo kazalo, ustanoviti novo tvornico pušk, ki jih bodo tudi dobavljali Rusom.

RIMSKO-KATOLIŠKA FAKULTETA NA VARŠAVSKI UNIVERZI.

Frankfurt. »Frankf. Ztg.« poroča, da se bo na varšavski fakulteti ustanovila rimsko-katoliška fakulteta.

HARAKIRI JAPONSKIH ČASTNIKOV.

Monakovo, 18. septembra. »Münchner Neueste Nachrichten« poročajo iz Petrograda: Po uradnem poročilu japonskega poslanstva sta izvršila dne 18. junija pri Lvovu samoumor oba japonska atašeya major Nagano in slotnik Vashimoto. Vzrok samoumora je ta, da ne prideta v ujetništvo.

Pred odločitvijo na Balkanu.

Iz Bolgarije imamo več važnih dogodkov. Radoslavov je rekel, da Bolgarija želi združiti vse Bolgare. Šla bi z entento, če dobi Macedonijo. Pripravlja se za vse mogoče slučaje, ker Macedonijo hoče dobiti tako ali tako. Bolgarski vojni minister je vpoklicil k 45 dnevnuemu vežbanju vse one, ki še niso služili. V znani avdienci pri carju Ferdinandu so voditelji opozicije zahtevali novo koalicijsko ministrstvo in sklicanje sobranja. Kakor se vidi, zbira Bolgarija vse svoje sile. Radoslavov je svojčas rekel, da bo pred odločilnim korakom stopil pred sobranje. Verjetno je tudi, da ustrezno želji opozicije in sprejme nekaj njenih mož v svoj kabinet, toda pri vsem tem obdrži sam vajeti v svojih trdnih rokah. Dosedaj je vodil bolgarsko politiko kaj spretno in v deželi uživa veliko zaupanje. Bolgarija je trdno odločena, dobiti vso bolgarsko Macedonijo, in sicer takoj. Srbija z Grško se upira, ententa se pa muči, da ju spravi. Po teh vesteh položaj zanjo ni ugoden.

Vojna za združitev vseh Bolgarov.

Rimski dopisnik »Associated Press« je dobil od Radoslavova sledečo brzojavko: Zahtevamo realnih in konkretnih garancij. Obljube nam niso dovolj. Četverostranzem si želimo naše intervencije, osredniti sili naše nevtiralnosti. Tudi nevtiralni ostanemo lahko manj ali dalj časa. Naš najvišji smoter je združitev vsega bolgarskega naroda. Za to pa nam je Macedonija neizogibno potrebna. Bolgarija je pripravljena stopiti v vojno, če dobi Macedonijo. Turčija je močna, silnejša nego se misli v Evropi. Pa mi smo pripravljeni na vsako možnost. Nismo nasprotniki balkanske zveze, če dobimo od Srbov in Grkov zasedeno Macedonijo. Pod temi pogoji bi mogla Bolgarija stopiti v vojno, sicer pa ne.

Opozicija pri kralju.

Sofija, 17. septembra. (Kor. urad.) »Agence Telegraphique Bulgare« javlja:

Voditelji opozicije so v avdienci, pri kateri je bil navzoč tudi prestolonaslednik, časopisju poslali poročilo, kjer je rečeno da je vsak opozicijski voditelj vladno politiko kritiziral in zahteval, da se skliče sobranje in sestavi obširen koncentracijski kabinet, da se preprečijo morebitne pusto-lovščine, ki bi znale imeti neljube in usodne posledice za čustvovanje in interese naroda. Kralj je te izjave vzel na znanje in rekel, da se bo z njimi pečal ministrski predsednik.

Vpoklicani na Bolgarskem.

Sofija, 17. septembra. (Kor. urad.) »Agence Telegraphique Bulgare« javlja: Že v zgodnjih jutranjih urah so hodile po mestu številne skupine macedonskih izseljencev in so se zbirale na vežbališču, kjer je cel dan vladalo živahno vrvenje. Vpoklicani rekruiti in legijonarji so pozdravljali častnike in klicali »hurra«. Vpoklicani so po celi deželi dosegli nepričakovano ugodne uspehe. Prišlo je več mož, nego so upali. Zlasti se je oglasilo obilo beguncev.

Vladno glasilo »Narodni Prava« pri naša razglas vojnega ministra, ki v septembru kliče vse one, ki še niso služili, k 45 dnevnuemu vežbanju. — Bolgarski generalni konzul v Budimpešti kliče domov vse na Ogrskem bivajoče 18- do 45 letne macedonske Bolgare, ki so in še niso služili.

Diplomatičen boj v Sofiji.

Pogajanja v Sofiji se vrtijo okoli treh točk. Obljubljeno macedonsko ozemlje naj bi zasedla neka tuja sila; menda se je za ta posel ponudila Italija. Radoslavov je rekel, da ne more sprejeti tega predloga. Drugo točko tvori zahteva Srbije in Grške, da se nadalje ostaneti sosedi s skupno mejo. V tem slučaju bi kos bolgarske zemlje moral ostati ali pod Srbijo ali Grško. Bolgarski listi pravijo, da bi taka rešitev bila zasmehovanje Bolgarije. Tretjo točko pa tvori načrt, da bi Srbija in Grška dobili skupno mejo v Albaniji, na meji ohidskega jezera. V to rešitev pa nihče ne veruje.

60.000 macedonskih prostovoljcev v bolgarski armadi.

Sofija, 17. septembra. K orožnim vajam vpoklicani macedonski Bolgari so kakor rali z godbo in pojo skozi ulice Sofije in so navdušeno demonstrirali za združeno Bolgarijo. Ponosno so peli bolgarsko himno »Šumi Marica« in narodne pesmi. Dosedaj se je oglasilo 20.000 macedonskih prostovoljcev, pričakuje se jih pa najmanj 60.000. Ljudstvo je nepopisno navdušeno. Macedonci nečejo ničesar vedeti o mirnem poravnanju. Številno macedonskih prostovoljcev in rednih vojakov bi znašalo pri mobiliziranju 100.000 mož. Macedonski Bolgari se uvrste v posebne oddelke. Polovica oglašanih prostovoljcev je sodelovala v vojski leta 1912, do 1913. Velik del pa se je boril tudi proti turškemu gospodstvu. Tudi častniki so makedonski Bolgari.

Rumunija ponuja Bolgariji spravo.

Sofijski dopisnik bukareške »Migner« poroča, da so v rumunski ponudbi po spravi stopili v ospredje dve važni točki. Rumunija ima resno voljo za pogajanja, da se bukareški dogovor predružači in dobi Bolgarija gotova ozemlja. Drugo pa je vprašanje, ali se hočeta obe državi v bodočnosti zblížiti ali kreniti nasprotno poti. Zadnje vprašanje je treba rešiti prej, nego se more spraviti iz sveta vprašanje o Dobrudži.

Bolgarska vlada zanika, da bi odpošlico poslanka v Bukareštu Radeva, ki uživa njeno zaupanje.

Še ena nota Bolgarski.

»Corriere della Sera« potrjuje, da je ententa izročila Bolgariji zopet novo noto. Ententa bi rada dobila dovoljenje, da sme v bolgarski Traciji izkrcati čete za nov napad na Dardanele.

Rumunija.

Bukarešt, 18. septembra. Vojvoda Meklenburški je došel v družbi avstrijskega poslanika Palavicinija sem in bil danes sprejet na kraljevi ladji pred Brailo. »Dimineaza« poroča, da ima potovanje rumunskega kralja na spodnjo Donavo (Črna voda) namen, sniti se z bulgarskim kraljem.

Budimpešta, 18. septembra. »Telek Ertösit« poroča, da se je vršil v četrtek, 16. t. m., ministrski svet, v katerem je poročal Bratianu o zunanjem položaju.

Izpred sodišča.

Predoviča pred ljubljanskim deželnim sodiščem.

Ljubljana, 18. septembra 1915.

Janko Predovič, trgovec s prešiči v Ljubljani, že kaznovan; Franc Žitnik, posestnik in trgovec v Lanišah, neoporočen; Franc Strežek, posestnik v Malem Vrh, neoporočen; Elija Predovič, zasebnik v Ljubljani, že kaznovan, in Janez Ješe, posestnik v Jami pri Mavčičah, že predkaznovan; — so toženi pred ljubljanskim deželnim sodiščem, da so koncem leta 1914. in leta 1915. pokupili velike množine praset in klavne živine, torej neobhodno potrebna živila, da bi čez mero zvišali njihovo ceno. Obtožnica izvaja proti

Eliju Predovič

med drugim: Gospodarske razmere Elija Predovič so postale jako težavne in so dovedle celo do različnih eksekucij zoper njega, vsled česar je opustil trgovino s praseti in z govejo živino in gre ta trgovina zdaj pod imenom in na račun sina Janko Predoviča dalje. Elija Predovič se pa privajenemu delokrogu ni odrekel in je ostal prejkoslej duša celega podjetja in je kot izkušeni barantač hodil in se vozil po deželi ter nakupoval pri kmetih živino in pri tem postopal tako, da je navijal cene. Značilno je v tem oziru, da je Elija Predovič plačal nekoc Juriju Langerholz v Crngrobu 3 krone za kilogram žive teže za več prašičev, kar se je bliskoma izvedelo in so zato cene prasetom po deželi poskočile. Tvrda Predovič je tako ugonobila mesarsko obrt glede na prešičje meso. Na živinskih sejnih v Ljubljani koncem aprila in v začetku maja je plačevala tvrda Predovič take cene, da je vse sama pokupila, drugi trgovci zato niso nič dobili, ker s Predovičem niso mogli tekmovati.

Kilogram žive teže je znašal pri prešičih v januarju 1 K 30 vin. do 1 K 40 vin. Elija Predovič in Ješe sta pa plačevala po 1 K 60 vin. do 1 K 70 vin. Cene februarja so pa kar poskakovale za 1 K 90 vin., 2 K, 2 K 40 vin. do 2 K 50 vin. Krivi so draginje mesa v prvi vrsti prekupci, med njimi poglavito tvrda Predovič, ki je cene takorekoč delala. Tako pravi obtožnica drž. pravdnštva.

Kazenskemu senatu predseduje gosp. svetnik Milčinski, votanti so svetnik Vederjak, Regali in c. kr. sodnik vitez pl. Ohm Januschowski. Razpravo vodi predsednik hitro, jedrnat, tudi gospodje votanti posegajo večkrat v zaslišavanje. Državno pravdnštvo zastopa državni pravdnik dr. Neuberger; Janka Predovič, Elijo Predovič in Janeza Ješe zagovarja ljub-

London, 17. septembra. Iz Bukarešta: Blagovni promet ustavljen, osebni promet zelo omejen. Rumunski vojni obvezanci ne dobijo več potnih listov v tujino. Tujci se morajo vpisati na policiji v posebne listine.

Radoslavov pri kralju. — Odločitev?

Sofija, 18. septembra. Včeraj dopoldne so prišli k ministrskemu predsedniku Radoslavovu avstrijski poslanik grof Tar-novski, nemški poslanik v. Michaelis, turški poslanik Fethy Bey in rumunski poslanik Serusie. Popoldne je imel Radoslavov ob štirih dolgotrajnih razgovorih s kraljem, v katerem mu je poročal o konferencah s poslaniki. Avdienca je trajala brez prenehanja do 6. ure zvečer. Pripisuje se ji velika važnost. Politični krogi sodijo, da je v razgovoru padla odločitev.

Srbsko vojno poročilo.

Iz Niša se uradno poroča: 10. septembra smo prekinili sovražnikova utrjevalna dela ob donavski fronti proti Orsovi. Na drinski fronti nasproti Višegradu 11. t. m. artiljerijski boj. Sovražne baterije so bile prisiljene k molku. Ovirali smo sovražna utrjevalna dela na dejanski višini, na levem bregu Save, nasproti Belgradu.

Srbija pripravljena.

Pariz, 17. septembra. Nasproti dopisniku »Petit Parisien« je Pašić izjavil, da se na severni meji Srbije ne zbirajo sovražne čete. V tem pogledu prinašajo francoski letalci vedno točne vesti. Srbska nanovo urejena in s strelivom bogato založena armada bi sovražniku zelo otežila prehod skozi gorato deželo. Za tako podjetje bi bilo treba več nego 450.000 mož.

Novo ententne ponudbe Srbiji.

Bukarešt, 18. septembra. »Dimineaza« poroča iz Niša: V pogajanjih med štirispornim razumom in Srbijo je nastopila sprememba. V gradivo razpravljanja se je vmešal nov element, vsled česar so poslaniki v sredo in četrtek v zunanjem ministrstvu konferirali in nato med seboj razpravljali. V četrtek zvečer je odpotoval Pašić v Kragujevac, da se posvetuje s prestolonastnikom Aleksandrom.

Grška kličje.

Pariz, 17. septembra. »Echo de Paris« javlja iz Aten: Rezervisti letnikov 1886., 1887. in 1888. so vpoklicani za 1. oktober.

ljanski župan dr. Tavčar; Franca Žitnik in Franca Strežek dež. odbornik in ljubljanski podžupan dr. Triller.

Zaslišanje obtožencev.

Janko Predovič izpove, da so pošiljali kranjske prešiče na Dunaj, in sicer vsak teden 100—300. Izvozili so od novembra 1914 do 9. majnika 1915 2964 domačih prešičev; dobička je bilo 54.729 K. — Predsednik: Ali veste, da se je deputacija mesarjev proti vam radi povišanja cen pritožila pri deželnem predsedniku? — Predovič: Ne vem! — Reklo se mi ni nič. Obtoženec izpove, da je dobavljal govejo živino tudi armadi.

Elija Predovič pravi, da pretiranih cen ni plačeval. Obtoženec joka. Državni pravdnik: No! No! Saj vam ne gre za glavo! (Veselost.) Prizna, da je res plačal v Crngrobu 3 krone za kg žive teže, ker so bili pujski tako lepi, da takih prej na Kranjskem še nikdar ni videl. Prizna pa tudi, da jih je kupil zato, da bi jih ne bil Lavtižar. Predsednik: V hiši je bil kupec, pred hišo pa g. Predovič, ki je očitno hotel ponagajati, zato je s 3 kronami plačal kg. Na sejmu 10. majnika v Kranju je Predovič tudi plačeval zelo visoke cene. Na tozadevno vprašanje obtoženec odgovori: Bil je na sejmu žid Frank iz Budimpešte, o njem moram reči, da kakor sem hud barantač, me le še prekosil! — Franc Žitnik in Franc Strežek izpovesta, da sta bila nekaj časa v družbi s Predovičem. Pretiranih cen nista plačevala.

Janez Ješe je kupoval s Predovičem na sejmu v Kranju. Plačevala sta s Predovičem zato drago, ker je tudi Frank iz Budimpešte drago plačeval.

Zaslišanje prič.

Zaslišane priče so potrdile, kar je očitala obtožnica. Predsednik ljubljanske mesarske zadruge g. Jožef Kozak je izpovedal, da je bil z deputacijo mesarjev pri g. dež. predsedniku, ker je Predovič tako dražil. Zahtevali so, naj se dežela zapre izvozu živine. Bil je na tistem sejmu v Ljubljani, dobil ni nič živine, ker je vso, kakor so mu pravili mesarji, pokupil Predovič. Obvestil je o tem tudi tržnega nadzornika.

Mestni magistrat ljubljanski

je ovadil Predoviča sodnji. V ovadbi se izvaja, da so Predoviči sistematično podražili živino v celi deželi in naj se zato eksemplarično kaznujejo.

Dobiček Predovičevih.

Dr. Tavčar kot Predovičev zagovornik napove, da je prodala tvrda od 27. novembra 1914 do 11. junija 1915 6350 prešičev za 1.189.494 kron; kosmatí dobiček je znašal 126.770 kron.

Državni pravdnik dr. Neuberger

izvaja, da je razprava jasno dokazala, da so navijali obtoženci cene. Od tedna do tedna, od dne do dne so plačevali višje cene. Mesarji so morali ustaviti obrt, ker so Predoviči vse pokupili. Opozarja na ovadbo ljubljanskega mestnega magistrata, ki izvaja, da sta Elija Predovič in njegov sin diktirala cene in jih navijala na neznosni način; z mnenjem ljubljanskega magistrata se seveda zagovornika g. dr. Tavčar in dr. Triller ne strinjata.

Zagovornik ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar

izvaja, da sta Predoviča popolnoma nedolžna. Deželna politična oblast ni storila svoje dolžnosti, ker ni zaprla dežele izvozu živine, zdaj naj pa sodniki sodijo, kakor je to pri nas v Avstriji že navada. Če bi bila vlada storila svojo dolžnost, bi ne bilo današnje razprave. Pravi, da je dobavljal Predovič armadi in dunajski občini. Dobiček ni bil neznošen, tak je bil, kakor druga leta. G. državni pravdnik je poredno omenil, da se zagovornika ne strinjata z mnenjem magistrata. — Svojemu tržnemu nad-

zorniku prepuščam popolno svobodo, če se tudi ne strinjam z njim, ker ima tako manjšo od ovadbe drž. pravdnštva glede na navijanje cen. Moj tržni nadzornik nam celo v našem aprovizijskem odseku grozi z državnim pravdnikom.

Zagovornik dr. Triller

predlaga, naj se oprostita Franc Žitnik in Franc Strežek, ker se jima ni nič dokazalo.

Sodba.

Po daljšem posvetovanju razglasi predsednik g. svetnik Milčinski razsodbo:

Obtožena Franc Žitnik in Franc Strežek (zagovarjal ju je g. dr. Triller) se oprostita. Ostali trije obtoženci (zagovarjal jih je dr. Tavčar) so zakrivali pregrešek navijanja cen in se kaznujejo:

Janko Predovič z enim mesecem hudega zopora, 8000 kron globe, v slučaju neizterljivosti se prida še 800 dnevni zapor; Elija Predovič s trimesečnim hudim zaporom, ker nima nič premoženja;

Janez Ješe z enim tednom hudega zopora in z 200 kron globe.

Poraz Italijanov pri Bovcu. — Velike sovražne izgube. — Odbiti laški napadi na Ravelnik in Javorček. — Artiljerijski boji ob tirolski meji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 18. septembra. Uradno se poroča:

Na tirolskem in na koroškem obmejnem ozemlju se včeraj ni nič posebnega dogodilo. Gozdni požar pred našo pozicijo na Popeni (južno od Schluderbacha) je prisilil Italijane, da so svoje črte izpraznili. V prostoru pri Bovcu se sovražnik dalje z najtežjimi izgubami trudi, da bi prišel do naših utrd. Opetovani italijanski napadi na Ravelnik in proti pozicijam na zahodnem pobočju Javorka so se izjalovili.

Trditve uradnega italijanskega poročila z dne 16. t. m., da bi mi porabljali izstrelke, ki bi vsebovali modro kislino, je samoobsebi umevno zlobna izmišljotina.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 19. septembra. Uradno poročajo: Sovražna težka artiljerija je otvorila včeraj zopet živahen ogenj proti našim utrdam na visokih planotah Folgarija in Lavarone. V ostalem je položaj v tirolskem in koroškem obmejnem ozemlju neizpremenjen. Napad proti prostoru pri Bovcu, ki je stal sovražnika samo v dolinski kotlini nad 1000 mož, se je izjalovil. Italijanski najsprednejši jarki so bili danes zjutraj že zapuščeni. V ozemlju Vršič je poizkušal sovražnik v varstvu večerne megle presenetljivo napasti neko našo srednjo postojanko. To podjetje se je popolnoma izjalovilo Okolu polnoči so tam naše čete pognale v zrak zid, ki so ga zgradili Italijani z vrečami napolnjenimi s peskom s sovražniki vred, ki so se nahajali za njim. V južnozahodnem odseku Dobrdobske kraške planote smo minulo noč izkoristili za razstrelbo sovražnih podzemeljskih rosov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Italijansko uradno opročilo.

Rim, 17. septembra. Naši oddelki so 14. septembra napravili predrzne vpade proti postojankam na grebenu Corna iz vrha doline Noce in iz kotla Bresena v visoki dolini Genove. Z velikimi težavami na ledeniku, katere smo premagali z običajno skušnjo in smelostjo, so naši alpini doseglji sovražne jarke, jih vzeli in deloma porušili, nato pa so se urno vrnili v svoje postojanke. Na ostali fronti ni bilo pomembnejših dogodkov.

Pri kemični preiskavi v veliki meri razstrelnih bomb, katere je sovražnik pred nekaj dnevi vrgele proti našim približevalnim poizkusom na Krasu, smo dognali, da je v njih precejšen del modre kisline.

Včeraj je sovražni letalec iz velike višine vrgele eno bombo na Asiago in 8 bomb na Vicenzo, ki so povzročile le lahko škodo. Nekaj oseb je bilo lahko ranjenih.

Rim, 18. septembra. Včerajšnje uradno poročilo.

Potrjuje se vest o težkih poškodbah sovražnih jarkov v kotlini Bresena (dolina Genova). V visoki dolini Cordevola je naša artiljerija z ognjem od Varda proti Cervari razkropila sovražno kolono na pohodu. V dolini Pontebana (dolina Bele), je naš poizvedovalni oddelek zadel na sovražnika, ga napadel in pognal v beg in ujel 17 mož, med njimi 2 častnika.

Tudi na Krasu je naša artiljerija uspešno obstreljevala sovražne kolone, čete in vozove. Naši letalci so dognali obilo

trena na postajah Nabrezina in Sv. Križ na železnici v Trst. Naš letalec je bombardiral in poškodoval infanterijo v okolici Gabrovice. Sovražni letalec je vrgele bombo na našo sanitetno postajo v Biljani pa k sreči brez škode.

× × ×

Bitka pri Tolminu in Bovcu.

Lahi zopet poraženi.

Vojni poročevalec dunajske »Zeit« piše iz vojnege dopisnega stana dne 18. septembra:

Zadnja velika bitka na južozapadu je odločena. Po bitki pri Tolminu in Bovcu so ostale naše postojanke v naših rokah. Obe bitki pri Gorici, boji ob Dobrdobski planoti, boji pri Lavarone in Folgariji kakor tudi prvi poizkus za prodor pri Tolminu, položaja niso mogli izpremeniti. Tudi po zadnji veliki bitki, ki se je bila pri Tolminu in Bovcu so ostali branilci neomajani in neomajljivi.

Od 2. do 9. t. m. je bil ob Soči mir; 9. septembra so pa poslali Italijani proti tolminskemu predmostju najprej alpince in bersagliere, za njimi pa zastavili celo divizijo. Še pred našimi ovirami je avstrijska deželna bramba s pomočjo artiljerije napade zavrnila.

10. sept. dopoldne je otvorila italijanska artiljerija zopet ogenj proti tolminskemu predmostju, popoldne so se ob novootvorjenem italijanskem ognju jele pomikati italijanske napadalne kolone in ponoči so dosegle naše žične ovire; tam se je napad zrušil in italijanska pehota se je ob najtežjih izgubah zgrinjala nazaj v svoja križja. Samo na enem mestu so mogli udreti v neki jarek, ogenj naše artiljerije jih je pa pregнал tudi od tu.

V naslednji noči so napraviti nato več manjših sunkov proti Dobrdobski planoti, posamezno, v tropah in manjših skupinah so prodirali in ne kakor navadno v velikih množicah. Bombe naših metalcev min so tu storile svojo dolžnost. Še predno so mogli priti do ovir, so se napadalci zgrnili nazaj, četudi so tukaj kakor tudi pri Tolminu uporabljali zadržljive bombe, ki povzročajo kašel in vnetje oči.

11. septembra je nastopil odmor le proti južozapadnemu odseku Dobrdobske planote so izvedli Italijani manjše brezuspešne sunke. 11. septembra so započeli napade proti Bovcu z velikimi silami. Proti 1914 m visokemu Vršiču 2000 m visokemu Rombonu in 1540 m visokemu Javorčku so jurisale italijanske napadalne kolone. Proti bovski kotlini zastavljeni napad je zadržila že naša artiljerija. Nasproti Jablenici je naša artiljerija razpršila napadalce. V gostem gozdnatem ozemlju Vršiča je avstrijska deželna bramba zavrnila sovražnika. Obstreljevanje tolminskega predmostja je trajalo cel dan.

13. septembra dopoldne je sovražnik napadel gozdnato rombonsko višino, ni uspel. Nato je poizkusil prodor proti Javorčku, a bil povsodi odbit. Napadalne kolone so se v največjem neredu zgrinjale nazaj in brezglavost je bila tako velika, da je italijanska artiljerija z lepim uspehom obstreljevala svojo lastno pehoto. Vsekakor je bilo opazovanje v gozdnem ozemlju izredno težka naloga. Po večerni artiljerijski pripravi so štirikrat zaporedoma napadli tolminsko predmostje. Štirikrat so bili krvavo odbiti in siloviti napadi na Vršič istotako.

Mrljički pokrivalo ospredje naših postojank; zadnji poizkus, da bi prodrl, je prinesel sovražniku le nove, težke izgube. 14. septembra so Italijani ustavili svoje napade proti Tolminu in Bovecu in italijanska artiljerija je otvorila ogenj proti Dobrdoču, kakor vselej, kadar jim gre slabo.

Napad na hrib Sv. Mihaela — Joffreju na čast.

Vojni poročevalec S. Geyer javlja iz vojnega dopisnega stana dne 18. t. m.: Od Tržiča do Gorice porablja Italijani zadnji čas zopet svojo moč za ponočne napade. Igra žarometov na frontah pri Tržiču in Devinu, svetlobne rakete, bliščeči ogenj, grmenje težkih topov, ogroženi loki granat, spredaj mirno, kakor noč temno morje — vse to sestavlja edinstveno, nepozabno scenarajo tega bojišča. V mraku Italijani sedaj veliko streljajo v prostore za našo fronto, da bi otežili dovoz municije, provianta in pošiljanje rezerv. Njihovega razspanja municije tudi to novo podjetje ne izplača.

4. septembra je, kakor znano, obiskal Joffre v spremstvu laškega kralja fronto pri Tržiču, zato so seveda morali vprizoriti kako hrupno predstavo. Cadorna se je odločil za napad na hrib Sv. Mihaela, ki je bil enkrat, pred več tedni, v laški posesti. Ob 4. zjutraj se je torej napad uprizoril. Z nekega opazovališča je družba najprej prisostvovala artiljerijski pripravi, nato pa skušala slediti napadu napadalnih kolon. Artiljerija je delovala z velikim hrupom, 28cm topovi so divjali kakor bi hoteli Italijani razstreliti ves svet.

Joffre je bil bojda navdušen. Ko je je potem prišlo do infanterijskega napada, se je cela stvar zrušila v nič. Italijanski ujetnik, ki je to pripovedoval, je trdil, da je Joffre v trenutku, ko je napadajoča italijanska pehota zašla v naš ogenj in bila prisiljena k begu, zapustil bojišče, ker je takih napadov že drugje zadosti videl.

S spodnjega Krasa.

Se vedno sta na svojem mestu č. gospoda V. Stanta in Karol Cigon, prvi v Kostanjevici, drugi na Vojski. Oba dušna pastirja vztrajata pri svojih ovčicah. Zaupno v božjo pomoč in blage M. D. se tolažita, da ne bo treba bežati. Tu živita v ljudstvom in ljudstvo ž njima, čeravno v nevarnosti. Gromenje topov stresa splotje. Nad glavo ropotajo vsak dan sovražni zrakovlovi, ki spuščajo granate zdaj tu, zdaj tam. Visoko v zrak vzdiguje se tam dol v Furlaniji črn dim in plamen; ogenj je. Ni čudo! Bombe švigajo od meje do meje, avstrijske dol, italijanske gor. Do bojne meje je od tam samo poldrug uro. Kak pogled je pač šele ponoči! Tedaj je vse v ognju, vse v svetlobi, v žarometih in reflektorjih od Tržiča do Gorice! To začenja navadno okoli devete ure in traja do belega dne. Vmes bobne topovi, ropotajo strelni aparati, zvižgajo granate in šrapneli in pokajo puške. Zdi se ti živ pekeli! Ljudstvo vstaja, gre ven na prosto. Polje je končano. Po cestah vozijo neprenehoma vozovi municije in živež, hitrih avtomobilov lahko naštejemo do 300 na dan. Vse ropota, vse vpije, vse je v prahu. Od občine do občine nastavljen so telegrafične in telefonske zveze, široke ceste se delajo na vse strani. Nov svet, novo življenje!

Ljuti boji pri Tržiču.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Kakor znano so se minul teden vršili pri Tržiču trdi boji. Naša artiljerija je bila med temi boji prisiljena, da je razstrelila neko industrijsko napravo v Tržiču, ker so Italijani imeli tam municijsko zalogo. Na dobrdobski planoti se laška artiljerija več tako zelo ne trudi, da bi zadevala naše pehotne postojanke v jarkih. Tembolj pa vporablja obilo municije za obstreljevanje gotovih krajev za fronto, v katerih sumijo, da so poveljstva, trenski parki in rezerve. Doseženi uspeh ni v nikakem sorazmerju s porabljeno municijo. Tudi delovanje letalcev proti Primorski in Trstu je zadnje tedne ponehalo.

Italijanski letalec nad Nabrežino.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Nad Nabrežino se je 14. t. m. proti 7. uri zvečer, ko se je ravno vršil promenadni koncert, pojavil laški letalec in vrgel bombe, ki so ubile nekaj konj, sicer pa napravile le malo škode. Ko se je nato dvignil avstrijski pomorski zrakovlovi, jo je Lah hitro odkuril. Tudi opoldne istega dne je laški letalec metal bombe. Vsega vkup je padlo v Nabrežino 10 bomb.

Kaj pišejo laški vojaki našim.

Splitškemu »Našem Jedinstvu« poroča prof. Lovrič 10. sept. med drugim: Pred nekaj dnevi so vrgli Italijani v naše postojanke pismo. Naravnost originalen dokument o njihovem razpoloženju. Razen nekaj podlih fraz proti našemu skupnemu Očetu, prevzvišenemu ljubljensmu vladarju, ki kažejo: P' avita cultura v pravi luči, se pismo v prevodu glasi:

Dragi tovariši!

Vrgli smo Vam bili že en listek, ki pa ni prišel v strelski jarek, tako da ga niste

mogli dobiti. Pišem Vam torej drugega, da ponovim to, kar sem Vam bil v prejšnjem zastonj povedal. (Tudi meni se zdi; tako bo vedno! Op. poroč.) Torej evo me k zaključku:

Predvsem Vam povem, da je Vaša krivda (Kako slabo so informirani! Op. poroč.), da smo prisiljeni živeti tu nesrečno življenje, ki smo ga že sili.

(Sedaj vsaj gotovo vemo, pri čem ste! Op. poroč.)

Zdi se pa, da hočete Vi vsi nadaljevati to vojno proti nam, četudi je že preteklo leto, odkar se je udeležujete. (Pa še kako jo hočemo nadaljevati! Uvidel si Latinec, kakšen duh prevaja naše vojake! Op. poroč.) Ob vsaki priliki streljate proti nam iz pušk in nas neprestano nadlegujete s svojimi kostanji in ročnimi bombami. (Kako si neki predstavljajo vojno? Op. p.) Vi vsi ne žrtvujete več svojih mladih življenj. (Ne laja pes radi sela, marveč radi sebe! O. p.) Uđajte se nam, če Vam je drago Vaše življenje. Italije Vam bo dala vsega in videli boste, ako storite, kar sem Vam rekel, mi boste neizmerno hvaležni. Dajte nam odgovor. (Dali smo ga s svincom! O. p.) Vaši tovariši Vas pozdravljajo. Vaši tovariši, ker so siti tega življenja, Vas pozdravljajo! — Podpišite n.

Cadornov načrt.

Berolin. Vojni poročevalec lista »Martin« poroča: Cadorna se pripravlja na odločen udarec proti Gorici. Njegove čete so sicer že zasedle vse postojanke pred mestom, a premagati se le morajo obrambne utrdbe; Lah pa še niso odkrili, kje da so skrite avstrijske baterije. Kljub temu upajo, da se polaste postojank. Ko se posreči, da vzamejo Gorico, se laška vojska zasuje in nastopijo proti sovražniku večje množice.

Avstrijski letalni napad na Vicenco.

Amsterdam. »Times« poročajo iz Benetk: Neko avstrijsko letalo je vrglo na Vicenco štiri bombe vsled česar je bilo ubitih osem oseb.

Laški časniki ob Soči.

Chiasso. (Kor. ur.) Italijansko vojno poveljstvo je dovolilo časnikiškim poročevalcem, da smejo začetkom bodočega tedna obiskati bojno črto ob Soči.

Kako se rabijo ročne granate.

Boji v strelskih jarkih so nam pokazali, da ni kar z lahka mogoče, pregnati infanterijo samo z infanterijskim ognjem iz dobrih, primerno pripravljenih kritij. V ta namen se morajo rabiti že močnejša sredstva. Če ne zadevajo drug za drugim polni topniški streli, in sicer granate, v jarke, tako da končno postojanke zaradi neizmernih izgub ni mogoče dalje držati, se pehota le tedaj umakne če ji preti nevarnost z boka. Ponoči, včasih pa tudi podnevi se semtertje posreči, sovražnika na ta način presenetiti, da se prilazimo do njegove postojanke, ga spretno zadenemo s par ročnimi granatami ali bombami in med splošno grozo prepodimo. Ravnanje s temi peklenjskimi stroji in njih metanje seveda ni lahko in enostavno, zato se pa v ta namen izberejo vselej samo najspretnejši vojaki, ki se smrti ne boje, izučeni minirji kopači itd. Naši nasprotniki, zlasti Srbi, so se posluževali bomb pri vsaki primeri priliki, in posrečilo se jim je večkrat, da so napravili nered v naših prednjih vrstah. Kmalu pa smo se od sovražnika naučili tega vojnega izkustva tudi mi in rabimo sedaj enako orožje. Naši metalci bomb so bodisi pri napadu ali pri brambi storili že dokaj pravih čudežev junaštva in poguma.

Dušno pastirstvo v naših zasedenih krajih.

Poroča se: Dušno pastirstvo v malostevilnih od Italijanov zasedenih župnijah na Tirolskem in Primorskem, ki je trpelo, ker je del duhovščine zbežal v notranost monarhije, drugi del pa so Italijani odpeljali in internirali, je vzbudilo pozornost tako Sv. stolice kakor naše vlade, kateri iz državno- in mednarodnopravnih razlogov ni moglo biti vseeno, kako se to vprašanje začasno uredi. Kakor izvemo, in drugače pri utrjenem prisrčnem razmerju med Avstrijo in Sv. stolico ni bilo pričakovati, so se tozadevna pogajanja med Vatikanom in Sv. stolico končala v popolno zadovoljstvo obeh strani. Za čas sovražne okupacije se bo domači duhovščini z avstrijskim državljanstvom kot vikarjem poverilo začasno pastirstvo dotičnih župnij in v tem oziru bodo ti vikarji podrejeni naravnost rimski kuriji, katera bo poskrbela, da po primerni poti reši v Italiji odvedene duhovnike iz internacije. Na drugi strani se bo poizkušalo, da se pobežlim župnikom omogoči vrnitev v njihove župnije. Začasna ingerenca bližnjih italijanskih škofov je odpravljena.

Barzilai odlaš.

Chiasso. (Kor. ur.) Nasproti pričakovanju svojih strankarskih prijateljev sodi minister Barzilai, da se ne čuti dovolj dobrega, da bi govoril 19. t. m. svoj političen govor v Neapelju, za kateri so že vse zunanosti pripravili. Govor so zato čet-

lič odgodili in sicer na 25. september. Diplomatični in vojaški dogodki naj bi namreč medtem potrdili optimistična Barzilajeva izjavjanja.

Na Italijanskem so zvišali davke.

Iz Lugana se poroča dne 19. t. m.: Vlada je ljudstvu iznenada poklonila novo finančno darilo. Indirektni davki na cigare, cigarete, špirit in sladkor so se močno zvišali. Vsled tega nastala podražitev tega blaga povzroča veliko presenečenje in nevoľjo, katero skuša časopisje potlačiti z naglašanjem, da je bil davčni ukrep absolutno potreben za dosego denarnih sredstev.

Laška plovba v Ligurskem morju ustavljena.

Gent. »Tribune« poroča: Ker so se nemški podmorski čolni pojavili v zahodnem Sredozemskem morju, so laške plovne družbe sklenile da ustavijo ves promet v Ligurskem in Tirenskem morju.

Italijani bodo pomagali v Egiptu.

Milanska »Sera« poroča baje iz čisto zanesljivega vira, da se v Rimu pogaja egipčanski vrhovni poveljnik Hunter paša, da prevzamejo Italijani brambo sueškega prekopa. Sedanje angleške in kolonialne čete bodo poslali pa pred Dardanele.

Amerika.

AMERIKA IN AVSTRIJA.

London, 19. septembra. (K. u.) »Reuter« poroča iz Vašingtona: Ko je izročil ameriški poslanec na Dunaju noto, ki prisi, naj se odpokliče veleposlanik Dumba, se mu je odgovorilo, da se pozove Dumba, da osebno poroča.

WILSON IN MIR.

London. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz New-Yorka: Na položaj zelo vplivajo strankarsko politični razlogi. Demokrtati naglašajo, da je zopetna volitev Wilsona mogoča le, če ohrani mir.

AMERIŠKO POSOJILO.

London (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Sidneja: Zvezna vlada je naznanila, da namerava najeti novo posojilo 25 milijonov funtov šterlingov.

Dnevne novice.

+ Cesar je 19. t. m. zaslal v zasebni avdijenci vojvodo Avgusta Albrehta Mecklenburškega, ki je došel 18. t. m. zvečer na Dunaj.

+ 20. september. Danes je 45 let, kar so Italijani vzeli sv. očetu Rim. 2. oktobra leta 1870. je »ljudsko glasovanje opravičilo« ta rop. Papež Pij IX. je protestiral in nihče njegovih naslednikov ni priznal italijanske garancijske postave. Papeštvu se ni odreklo svojih pravic do Rima in »rjmsko vprašanje« zeva še danes kot velika rana v Cerki in morda kot grob Italije. S svojo vojno je Italija sama posvetila v ječo »vaticanskega jetnika« in celotisti, ki so si dosedaj zakrivali oči, so poleg katoličanov spregledali grozen položaj poglavarja svete katoliške cerkve. Italija sama je nanovo vzbudila in zanimala gibanje za rešitev »rimskega vprašanja«. V prvi vrsti bodo katoličani vsega sveta odločno nastopili za svobodo sv. očeta. Bliža se tisti čas. Na to zgodovinsko obletnico tudi slovensko ljudstvo vnovič daruje svojemu cerkvenemu poglavarju vso svojo otroško udanost in zvestobo in pomoč in molitev.

+ **Deželni glavar dr. Šusteršič na Dunaju.** Te dni se je mudil na Dunaju naš deželni glavar in je imel daljše razgovore z ministrskim predsednikom grofom Stürgelhom, notranjim ministrom baronom Heinsoldom, poljedelskim ministrom Zenkerjem in finančnim ministrom baronom Engelnom. Upati je, da bodo ti razgovori ugodno vplivali na rešitev nekaterih zelo perečih vprašanj v deželi.

Naši junaki ob Dnjestru. Za junaški čin ob Dnjestru, ko je 87. pešpolk prvi prodrl rusko postojanko, je bilo 15. septembra pred zbranim polkom odlikovanih 268 mož: 23 s srebrno hrabrostno svetinjno prve vrste, 68 s srebrno hrabrostno svetinjno druge vrste, 103 z bronasto hrabrostno svetinjno, 74 s pohvalo zbornega poveljstva. Gosp. polkovnik je po krepkem nagovoru osebno pripel odlikovancem na prsi znak časti.

+ **V pojasnilo.** Nekateri odjemalci »Slovenca« so se pritožili, da morajo plačati list po 12 vin., navzlic temu, da je na glavi lista razvidna cena samo 10 vin. V odgovor vsem tem pritožnikom sporočamo, da ne sme noben prodajalec zahtevati za »Slovenca« več kot 10 vin., tudi na kolodvorih ne, in naj se nam slučajji, kjer bi se morda več zahtevalo, takoj naznanijo. — Poštino za izvode, ki jih pošlje razprodajalcem, plača uprava sama, za prodane izvode dobe prodajalci primeren popust, tako da samolastno zvišanje cene nikakor ni opravičljivo.

Med Francijo in Italijo.

Lugano, 18. septembra. (K. u.) Sestanek v vila d'Este se je zaključil s prečitanjem brzovavk, ki sta jih odposlala ministrska predsednika Salandra in Viviani. Salandra govori o bratstvu Italija in Francije in o obojestranskih velikih koristih Italije in Francije, da ostane solidarnost trajna v miru in v prostosti. Viviani je pa brzovavil: Nerazdružljivo zvezana po slavni preteklosti in po neizmernih žrtvah bratskega boja za kulturo in svobodo, bosta oba zvezana naroda razžaljeno pravico maščevala, zavarovala se trajno proti povratku nasilnosti in utrdila ob zmagovitem miru združevalno gospodarsko mejo. Ob posvetovanjih in neobveznih sklepkih so italijanski udeleženci delali predvsem na to, da bi nadomestili izgube v Franciji, ki jih je trajno imela trgovina in gospodarstvo v Italiji vsled vojske in ki bi jo trpela Italija, če se ustanovi avstrijsko-ogrsko-nemški gospodarski blok, dalje na vzravnavo vrednosti italijanskega in francoskega denarja. Napovedan je širši nov sestanek v Parizu, ki se ga udeleže zastopniki Italije, Francije, Belgije, Anglije in Rusije. Professor Alberti iz Trsta je nasvetoval, naj se posebej obravnava carinska vprašanja glede na neodrešene dežele, a prešli so preko tega predloga s klici »Eviva Trieste italiana!« na dnevni red.

— Na severnem bojišču sta bila ranjena rez. častnik ing. Albert Veder in j. k., strokovni učitelj na Grmu in rez. kadet Ilc, oba pri 4. bosenskem polku. Nahajata se v bolnici na Ogrskem.

— **Ugodnosti za srednjeolce - črnovojnike.** Z ozirom na skorajšnji pričetek šol je naučno ministrstvo odredilo, da se vsem javnim učencem in privatistom na gimnazijah, realnih gimnazijah in realkah, ki so v šolskem letu 1914/15 nastopili aktivno vojaško službo ali aktivno službo pri deželnih strelcih, prostovoljskih zborih (n. pr. poljske legije itd.), do njihove vrnitve iz te službe tekom šolskega leta 1915/16 ohrani njihov naknadni vsprejem v prihodnji višji srednješolski razred. Taki učenci, ki uživajo tudi za naprej svoje morebitne ustanove, bodo plačali šolnino šele pri dejanskem vsprejemu, če ne bodo oproščeni. Pri pouku se bo oziralo na te naknadno sprejete učence. Nadalje je naučni minister odredil, da se sme leta 1897. rojene srednjeolce, ki so v šolskem letu 1914/15 dobili letno spričevalo o predzadnjem razredu in so v sedanjem šolskem letu sprejeti v zadnji razred, pod svojčas za vojaščino obvezane učence določenimi izjemnimi določili pred nastopom aktivne službe na prošnjo pripustiti k zrelostnemu izpitu. Zato se poroča, da se taki učenci takoj prijaviijo za sprejem v zadnji razred. Učenci rojstnega leta 1897., ki so že prostovoljno vstopili v aktivno službo, dobijo lahko od vojaške oblasti dopust za ta zrelostni izpit, in sicer pred časom, ko bodo črnovojniki leta 1897. splošno vpoklicani, v posebno utemeljenih izrednih slučajih pa tudi do nekoliko kasnejšega roka. Za učence rojstnih letnikov do vštetelega 1896. leta, ki so v šolskem letu 1914/15 z letnimi spričevali v rokah že vstopili v aktivno službo in tedaj leta 1915/16 ne morejo zopet pričeti učenja, se bo svojčas primerno ukrenilo, da se jim ob vrnitvi iz aktivne službe brez vsakega škode omogoči nadaljevanje študij in polaganje zrelostnega izpita.

— **Kranjska industrijska družba** je sklenila v seji upravnega sveta 18. t. m., da se razdeli za 1914/15 dividenda 10 K kakor lani.

— **Izpremembe v novomeškem frančiškanskem samostanu** so po kongregaciji v Ljubljani z dne 6. septembra sledeče: Za gvardijana je izvoljen p. Ambrož Remec, za vikarja p. Gotard Podgoršek. V Novem mestu ostane p. Klemen Grampovčan kot misijonar; nanovo je prišel kot učitelj pater Anton Avbel; p. Pavel Potočnik pa je imenovan misijonarjem.

— **Žrtev praznovanja** je postala Katarina Grden v Potoku na Dolenjskem. Zahajale so k njej ciganke, in ko je tožila o nesreči, so ji tako zmešale glavo, da je verjela, da imajo moč »coprati« in odvrčati nesrečo. Med drugim ji je ciganka Jožefa Ful natvezila, da je v Grdenovi niši umrla duša, ki je zakopala pisker zlatnine in denarja, in zato nima miru. Če jo bo rešila, ji bo duša prinesla poln pisker zlatnine in denarja. S pretvezo, da potrebuje denar za molitev in za maše, ter da mora o polnoči moliti na »križevem potu«, na kakem samotnem križpotu, ji je izvabljala vedno več denarja. Ker se je sama Katarina Grden bala, o polnoči hoditi na »križevi pot« se ji je Jožefa Ful ponudila za ta posel, seveda ne zastonj. Kadar zlepa ni dala denarja, jo je strašila, da bo še isti večer njen konec, da bo prišla norost, katero so ciganke odvrnile od nje (Grdenove) in je prišla na soseda Ivano Zajc, na Grdenovo. Vse to pa stane denar, katerega jim je nekoliko slaboumna Grdenova dajala najprej iz svojega; ko je tega zmanjkalo, je pa na posodo jemala, tako, da je izdala za te »uroke« nad 1000 kron. Sle-

pila jo je ciganka s tem, da je vtaknila v jajce kost ali lase, koje je potem našla lahkoverna ženska, ko je jajce ubila, ali da je zmeden sukanec urno razvozljala. Za svoja ponočna »pananja« je potrebovala ciganka obleke, jajc, kokošjega mrtvaškega prta, itd., kar ji je morala lahkoverna ženska dobavljati, poleg tega pa še molčati, sicer bi jo takoj zadela nesreča. Oblike je potem vzela »prikazen«, ali pa je šla v »meglo«, kakor je neka druga taka ciganka pred leti rekla, to se pravi: nazaj je ni bilo nikoli več. — Iz vsega se razvidi, kako rafinirano postopajo ciganski goljufi na eni strani z zlorabljanjem ljudskih vrah, na drugi pa tudi, koliko babjevernosti in vžarštva je še vedno med priprostim ljudstvom. Kdo se ne spominja na Trdinove »bajke in povesti o Gorjancih« katere še vedno trdno žive med lahkovernimi ljudmi? — Jožefa Ful je sicer prejela zasluženo nagrado v znesku 8 mesecev ječe, toda denarja ne bo nikoli več nazaj. Zato je pa potreba, da ljudje take goljufe takoj naznanijo orožnikom, da pridejo o pravem času v roke pravici, še predno je kdo tako »zacopran«, da si ne zna več sam pomagati.

— Umrla je v Dol. Zemonu pri Trnovem gdc. Pavla Vrh, izprašana učiteljica ročnih del. Pokojnica, iz ugledne družine, skromnega in tihega značaja, je bolehala že več let. Blago pokojnico bodo pogrešali vsi prijatelji, zlasti pa domača hiša, ki ima štiri brate v vojski. N. v m. p.

— Lov in streljanje. Za Kranjsko svoj čas izdana prepoved streljanja se je, v kolikor gre za izvrševanja lova, preklinala za politične okraje Kočevje, Krško, Litijska, Novo mesto in Črnomelj. Za vse druge politične okraje ostane prepoved streljanja v cellem obsegu v veljavi.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 18. septembra. (Kor. ur.) »Agence Milli« objavlja: Glavni stan poročila: Na nobeni bojni črti se ni nič važnega zgodilo.

Carigrad, 19. septembra. (Kor. ur.) Agence Telegrafique Milli poročila: Glavni stan naznanja:

Dardanelska fronta. Naša povodna letala so napadla luko Keفالo na otoku Imbros in z enim strelom zadela sovražni transportni parnik, na katerem je neposredno nato izbruhnili ogenj. Takoj je svignil kvisku vodni steber. V odseku Anaforta so v noči na 18. sept. naše poizvedovalne kolone pregale sovražne oddelke, z uspehom metale bombe v sovražne strelske jarke in uplenile puške in vojni materijal. 18. septembra je naša artiljerija učinkovito obstreljevala sovražni tabor pri Kemik-Limanu. V odseku Arri Burnu nič važnega. V odseku Sedil Bahr je naša artiljerija z ljutim obstreljevanjem prisilila k molku sovražno artiljerijo, ki je obstreljevala naše postojanke v središču.

Naše poizvedovalne kolone, ki so se približale sovražnim strelskim jarkom pri Kerevizter, so uspešno metale bombe. Naše obrežne baterije so dne 18. septembra dopoldne obstreljevale tabore in postojanke sovražne infanterije in artiljerije pri Sedil Bahru. Ko se je pri eni težkih sovražnih baterij pripetila velika eksplozija, smo videli hiteti na to mesto večje število ambulančnih voz. Popoldne je ena sovražna ladja in del sovražnih kopnih baterij pri Sedil Bahru celo uro obstreljevala naše obrežne baterije, a brez vsake škode za nas. Na drugih frontah se ni zgodilo nič važnega.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLNI V SREDOZEMSKEM MORJU. — 15.000 TONSKI ANGLEŠKI TRANSPORTNI PARNIK POTOPLJEN.

Frankobrod, 19. septembra. (Kor. ur.) »Frankfurt. Ztg.« poročila iz Carigrada: Delavnost nemških podmorskih čolnov v Sredozemskem morju veča nervoznost entente. Zaenkrat so skupni uspehi z veliko drznostjo izvedenih akcij, ki so vzbudile strah in občudovanje naših nasprotnikov ob enem, še neznani. Včeraj je nemški podmorski čoln v bližini Kandije torpediral 15.000 tonski angleški transportni parnik, ki je bil polno naložen in se je nahajal na potu iz Egipta v Dardanele. Potoopil se je v kratkem času.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 18. novembra. Iz velikega glavnega stana se poročila: Sovražne ladje, ki so se pokazale pri Dünkirchnu, so napadli naši letalci. En rušilec je bil zadet. Na bojni črti položaj ni izpremenjen. Francozi so zaman poizkušali, da bi zopet osvojili pri Perthesu jim iztrgan strelski jarek.

Najvišje vojno vodstvo.

Berlin, 19. septembra. Wolffov urad poročila iz velikega glavnega stana:

Južnozahodno od Bray ob Sommi so se posrečile obsežne razstrelitve v in za sovražno črto. V boju, ki je sledil in ki je bil za nas ugoden, so bile francoske izgube izdatne. Nekaj Francozov je bilo ujetih. Tik zahodno od Argonov sta bila dva sovražna oddelka, ki sta utrjevala, z artiljerijskim ognjem s težkimi izgubami razkrojena. Živahen artiljerijski ogenj na velikem delu bojne črte traja dalje.

× × ×

V angleški poslanški zbornici je, kakor poročajo listi, trdil mornariški minister Balfour, da je London, kar vsak ve in kar pač tudi Nemci vedo, neutrjen kraj, ki bi po pravih civilizirane vojske ne smel biti izpostavljen zračnim napadom. Ker ne more biti ministru prikrito, da je London utrjen z velikim številom močnih trdnjaviških utrd in s še večjim številom poljskih utrd, gre tu za vedoma napačno trditve. Minister je poleg tega pozabil navesti, da so nemška letala nad Londonom vedno najprej obstreljevali z angleške strani. Omenil tudi ni, za presojo stvarnega položaja važnega dejstva neprestan' napadov letal zaveznikov na odprta in daleč izven operacijskega ozemlja ležečih nemških krajev, da celo nedolžnih potnikov v osebnih vlakih, ki se seveda ne morejo braniti.

Najvišje vojno vodstvo.

Vpoklicij pod orožje v Franciji.

Pariz, 18. septembra. »Petit Parisien« poročila: Poljedelski odsek je sklenil pozvati vlado, naj vpoklic letnikov 1917, 1888 in 1887 odgodi do 1. decembra, da se jesenska setev v velikem obsegu omogoči.

Francoskim vojakom zvišajo plačo.

Lyon, 19. septembra. (Kor. ur.) »Republicain« poročila iz Pariza: Zbornični vojni odsek je sprejel predlog, da se zviša plača vojakom in podčastnikom začasa vojne za 20 cent. dnevno.

Moratorij za stanarino v Franciji.

Pariz, 18. septembra. (K. u.) »Temps« poročila: Moratorij glede na stanarino se je podaljšal še za tri mesece.

Zračni napadi na London.

Amsterdam, 18. septembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poročila: Ob zadnjih napadih Zeppelinovih zrakovolov na London so zadele krogle tudi angleško banko. Zeppelinov zrakovolov so čisto jasno videli z oken nekega znanega nevrtalega kluba v Albemarle Street pri Picadilly. Škoda je veliko višja, kakor se je prvotno cenila. V neki tvornici, ki so jo zadele krogle, je škoda do 150.000 funtov šterlingov. Na stotine ljudi je bilo ubitih in ranjenih.

Angleška kupila Portugalsko.

Portugalska zbornica in senat sta dovolila 150 milijonov frankov za novo oboroženje. Angleška je baje dala Portugalski 200 milijonov frankov posojila pod pogojem, da se aktivno na strani četverosporazuma udeleži vojske. Na Azorih in Madeiri dobe Angleži trajna opirališča za svoje brodovje Ustanovi se veliko število tvornic v Lizboni, v Oportu in na imenovanih otokih.

Churchill o položaju.

London. (Kor. ur.) Churchill je izjavil v nekem govoru municijskim delavcem v Enfieldu: »Medtem, ko se Rusija iznova oborožuje in pridobiva zopet izgubljeno silo, teži Anglijo veliko breme. Položaj je resen, a Anglija izrablja moč, da srečno konča vojsko. More pa to izvesti le, če zastavijo vsi državljani svojo moč. V zadnjih štirih mesecih dogodki sporazumu štirih niso bili tako ugodni, kakor bi se bilo pričakovalo. V Franciji in na Flanderskem so sicer pridobili na prostoru, a sovražne črte niso bile prodrte. Tudi na Dardanelah se je pridobilo dragoceno ozemlje, a ni se dosegla odločitev. Churchill je nadaljeval: Iskali in želeli tega boja nismo. Če ostane svoboda Evrope in Anglije nedotaknjena, se bo o sedanjem nesrečnem, a slavnem rodu reklo: Niso se umaknili, čuvali so svobodo sveta.

Eksplozija v tvornici krogel.

Pariz, 17. septembra. (Kor. urad.) »Temps« poročila, da se je v tovarni za krogle Le Pecq včeraj zjutraj pripetila silna eksplozija. Del tovarne je zletel v zrak. Vse šipe v razdalji 500 metrov so razbite. Škoda je zelo velika. K sreči so ranjene le tri osebe. Vzrok nesreče še ni znan.

Beg Francozov iz Tunisa.

Bazel, 19. septembra. »Baseler Anzeiger« poročila iz Marseilla: Mesto Tunis so francoske oblasti začasno zapustile. Oblasti in čete so se umaknile v Bizerto.

Ljubljanske novice.

Ij V cerkvi umrl. V soboto popoldne ob pol 2. uri so našli v stolni cerkvi pri prvi spovednici na moški strani mrtvega 51-letnega poštnega nadoficijala Ferdinan-

da Svetkca, stanujočega na Sv. Jakoba trgu št. 7. Poklicani policijski zdravnik je prišel ob pol 5. uri in konstatoval, da ga je zadela srčna kap. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Ij 15letni četovodja. Tukajšnje garnizijsko bolnišnico je zapustil te dni Antal Jožef Szabo, ki je šele 14 let star in je prvi četovodja nekega ogrskega domobranskega polka. Szabo je vstopil prostovoljno v vojaško službo, tudi njegov oče je v vojski. Na laškem bojišču je sam ustrelil dva Laha, osem jih je pa ujel. V bolnišnico je prišel, ker se je prehladil. Zdaj je ozdravil in se je zopet prostovoljno javil, naj ga pošljejo na bojišče nazaj.

Ij Profesor tukajšnje obrtne šole Milan pl. Šuklje je prideljen c. kr. tehnološkemu obrtnemu muzeju na Dunaju.

Ij Umrla so v Ljubljani: Vladimir Vadnal, sin železniškega revidenta, 1 mesec. — Daniela Kuralt, poštna oficijantinja, 32 let. — Ana Robida, hči nagačevalca, 1 mesec. — Mana Urbanc, tovarniška delavka, 35 let. — Ivan Pirman, hiralec, 59 let. — Pavel Kočevar, delavec, sin, 6 let. — Janos Takacs, pešec. — Ivan Šme, tovarn. delavca, sin, 5 let. — Ladislav Almazi, lovec.

Ij V lastno past se je ujel že 25krat kaznovani postopač Jakob Istenič. Na Tržaški cesti št. 5 je ukradel neki stranki očala. Popoldne je v ravno tej hiši prodajal ukradena očala neki ženski, med barantanjem je pa prišla okradenka zraven, ki je očala takoj spoznala in dala Isteniča aretirati.

Primorske novice.

Odlikovanje. Načelnik c. kr. orožniške postaje pri Sv. Luciji ob Soči, gospod Ignac Trop, je odlikovan s srebrnim križcem s krono na traku junaške medalje. Kdo delovanje gospoda odlikovanca od blizu opazuje, je prepričan, da je to odlikovanje res zaslužno. Bodi mu v zadoščenje in vspodbudo! Naše iskrene častitke!

Jubilej dekana Ivana Rojca. Iz Nazarej na Štajerskem se nam piše: Dne 8. septembra, praznik rojstva M. D., praznoval je preč. gosp. Ivan Rojec, dekan tolminski, bivši župnik mirenski, v Nazaretu v Savinjski dolini 25 letnico mašniškega posvečenja. Ker ni mogoče vsled vojnih nevarnosti praznovati nobenih slavnosti na Goriškem, izbral si je preč. gospod jubilar na povabilo dragih mu Mirencev, članov in delavcev Čevljarske zadrge prijazno romarsko cerkev Nazare, ki tako lepo gleda na bližnji Verbovec, kjer Čevljarska zadruška tako plodonosno izvršuje svoj obrt, kakor se je godilo pred vojsko v Mirnu ob vznožju prijaznega hriba in romarske cerkve žalostne M. B. na Gradu. — Ob tej slavnosti so hoteli člani, delavci in delavke Čevljarske zadrge pokazati svojo ljubezen in naklonjenost do svojega načelnika, ki jim je v največjih težavah in britkostih pridobil trajni zaslužek in druge dobrote. — Okolu 300 delavcev in delavk je pristopilo isti dan k sv. zakramentu, ki so goreče molili ob tej slovesni priliki za onega, ki je za nje toliko delal in trpel. — Čč. oo. frančiškani so svojo lepo cerkev krasno ozaljšali in več zastav in mlajev v bližini je pričalo o nenavadni slovesnosti. Razume se, da niso pustili Mirenski mladenci nazarskih zvonov pri miru, ampak so nanje pridno brenkljali. V spremstvu čč. gg. duhovnikov med njimi veleč. dekan Berlot iz Kanala, redovnikov, članov Čevljarske zadrge, imel je preč. g. jubilar slovesni vzhod v natlačeno cerkev vernikov, kjer ga je sprejelo prekrasno petje mirenskih pevcev pod vodstvom g. Ant. Vuka, delovodje Čevljarske zadrge. Slavnostni govor je imel veleč. g. p. gvardijan Kerubin Tušek, ki je slikal čast in oblast duhovniške časti v izrazitih in krepkih besedah, da je ganil mnogoštevilne poslušalce do solz. Ko mu je pripočel v pobožno molitev sv. očeta, presvitlega cesarja, prevzvišenelega kneza nadškofa goriškega, prijatelje duhovnike in redovnike, vernike iz Solkana, Bilj, Mirne in Tolmina, v krajih, kjer divja najhujša vojska, ki potrebujejo sedaj v nevarnih časih vojske pomoči od Vsemogočnega. — Slovesno sv. mašo je daroval preč. g. jubilar ob asistenci čč. gg. duhovnikov in redovnikov, med katero je bil »ofer« za cerkvene potrebe in med katero so mirenski pevci krasno peli. — Popoldne je imel g. dekan primeren govor na Mirence, kateremu je sledil slovesen blagoslov, nakar je sledila na prostem nedolžna zabava s petjem ter so dobili vsi delavci Čevljarske zadrge malo južino. — Slavnost je bila res krasna; udeležili so se vsi Mirenci, Biljenci, Orehovci in vsi zaposlenci v Čev. zadruhi, ki so prišli iz Goriškega, osebno po prišli prijatelji slavljenčevi gg. dekan Berlot iz Kanala, brata dr. Josip in Karol Dermastija iz Ljubljane, stud. jur. Godnič, dr. Hohnjec, profesor iz Maribora. — Posebno smo bili veseli mi Mirenci, ker smo imeli lepo slovesnost ter se nam je zdelo, da smo v domači mirenski cerkvi. Tudi domačinom, ki so prišli iz cele okolice, je redka slovesnost ugajala. —

Naša srčna želja je bila isti dan: Bog živi prečastitega gospoda dekana Iv. Rojca-a, našega bivšega župnika mirenskega, načelnika Čevljarske zadrge in deželnega poslancu v trdnem zdravju, v jekleni delavnosti za čast Božjo, za blagor svojega ljudstva do zlate maše!

Hvalažni Mirenci.

Gojencem moškega učiteljskega goriska je naučno ministrtvo z ozirom na sedanje razmere prav izjemoma dovolilo, da se jim izdado zrelostna izpričevala brez posebnih izpitov na podlagi semestrskih uspehov v III. in IV. letniku. Oni četrtoletniki torej, ki so učiteljske posečali do predčasnega zaključka dne 24. maja t. l. ali pa so bili malo poprej potrjeni in vzeti k vojakom, ne da bi bili mogli položiti zrelostni izpit, dobe zrelostno izpričevalo, ako pošljejo ravnateljstvu (V. Bežek, Ljubljana, Marije Terezije cesta 6. II.) kolek dveh kron. — Hkrati se vsi drugi gojenci vnovič opozarjajo, da dobe letno izpričevalo za šolsko leto 1914/15, ako pošljejo ravnateljstvu kolek 30 vinarjev.

Dolžan Janko: Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog za vsakdanje potrebe. Cena 3 K, vez. 4 K. Knjiga nudi vzorce vsakovrstnih vlog, prošnji, naznanil itd. na javne oblasti. Za posetnike, obrtnike, trgovce, kmetovalce itd. je ta knjiga nujno potrebna; mnogi gospodarji, ki so bili vajeni uradnih potov, se nahajajo sedaj v vojski in si svoji ne znajo prav nič pomagati; v uradih tudi ne dobijo zadostnih pojasnil, ker so uradniki preobloženi z delom. Ta knjiga pa nudi popolno jasnost za najrazličnejše vloge na urade. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Higijena na kmetih. Po dr. Feltgena knjigi »Landhygiene« priredil M. Č. Cena 1 K 20 v, po pošti 1 K 30. v.

Ta knjiga je posebno v današnjih dneh kričeča potreba. Kolikim boleznim in nadlogam bi se izognili, in koliko prezgodnih smrtnih slučajev bi preprečili, če bi Slovenci sploh, posebno pa naše kmetstvo ljudstvo kaj vedelo o higijeni. Če ne boš gojil higijeničnih predpisov, boš sam kriv, če podležeš ti ali kdo tvojih kužnim ali nekužnim boleznim, od katerih nam preti vedno večja nevarnost. To knjigo, ki se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani naj torej vsakdo pazno prečita.

Varčna kuharica. Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase postavila v vojnem letu 1915. M. R. Cena 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin.

Gospodinja in kuharica, ki si je omislila to knjigo naj prečita predvsem predgovor, da bo znala izrabiti vse koristi, katere nudi ta knjiga. Če boš upoštevala navzete te knjige si boš znala v kuhinji pomagati z malimi sredstvi in ne boš prišla z lepa v zadrego. Knjiga se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Obvestilo.

Uljudno naznanjam vsem prečastitim cerkvenim oskrbništvom in drugim p. n. odjemalcem, da sem večidel svoje zaloge voščenih sveč začasno

preložil v Ljubljano

ter da bom sprejemal in izvrševal cenj. naročila od tu, dokler se ne bom mogel povrniti v Gorico.

Cenjena naročila naj se blagovoljivo naslavlja na moje sedanjo pisarno 1831

I. Kopač, svečar Ljubljana Sodnijska ulica 7, I. nad.

Kupl se dobro ohranjen 1801

pult in stelaže

za manjšo trgovino ter blagajna „National“ še v dobrem stanju. — Več se poizve v trgovini Žibert, Prešernova ul. 38.

Kupim vsako množino

ježic in vsake vrste kože

Josip Presker, trg. s kožami Ljubljana, Poljanska cesta 73.

Zahvala. 1899

Povodom dolgoletne, mučne bolezni, kakor tudi ob teški smrti naše prisrčno ljubljene, blage soproge, dražestne mamice itd. gospe

Milke Vugove,
učiteljice

nam je bilo izraženega toliko prisrčnega sočutja, da se ne moremo vsakemu posamezno zahvaliti. Prisrčna zahvala torej in Vsemogočni plačaj stotero vsem, ki so nam v tej nesreči na razne načine tešili bridko bol!

Posebno zahvalo pa še vsem onim, ki so našo predrago in nepozabno pokojnico spremili k večnemu počitku!

Ljubljana - Šiška 19. sept. 1915.

Ivan Vuga, nadučitelj-črnovojnik
Ivič, Ivica, siroti.

Sluga

ako mogoče nedoleten vojaščin prost se sprejme za modno trgovino. Naslov pove uprava lista.

OVČJO VOLNO

kupi vsako množino za vojaške potrebe po višji ceni kot vsak drug prekupec 1782

Ivan Savnik
Kranj - Gorenjsko.

Sprejme se pošten 1837

UČENEC

krepak, s primerno šolsko izobrazbo, koji ima veselje do trgovine s kolon. blagom.

Alfonz OBLAK, Novomesto.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino kupuje po najvišjih cenah
J. GROBELNIK, 1719
Ljubljana, Mestni trg številka 22.

LIMON

esenca 1 steklenica 1 K odgovarja 10 limonam 1753
Lekarna Trnkóczy
Ljubljana zraven rotovža.

Ponujajte želod

Kolinski tovarni v Ljubljani

Christofov učni in vzgojevalni zavod 1718

vpisuje ves september 1915 vsak dan od 12. do 3. ure popoldne v Sodni ul. 1. Najbolje obiskovan, od visoke c. kr. dež. vlade za Kranjsko na znanje vzeti zasebni učni zavod. Gojenke in gojenci tega zavoda pridejo najhitreje k dobremu kruhu.

Iz zasebnih razlogov se takoj in zelo poceni proda 1826

mala vila

z 11 orali gozda, travnikov in njiv pri Vetrinju v bližini Celovca in

posestvo

obstoječe iz dveh kmetij, skupno ali vsaka kmetija posebej, obsegajoč 62 oralov, krasen 70leten gozd, zemlja prvovrstna, arondirana.

Naslov pove iz uljudnosti uredništvo „Mira“ v Celovcu.

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

Njiva

na Selu pri Ljubljani blizu železnice se se proda ali pa odda v najem. — Dalje se da v najem njiva na Delarnski ulici na Poljanah v Ljubljani. — Več pove

Adolf Hauptmann
Ljubljana, Sv. Petra cesta.

domaće predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145,

Ježice

kupuje v vsaki množini
Alex. Rosenberg
Gradec, Elisabethinerg. 6.

Zahvala.

Za vse mnogobrojne dokaze globokega sočustvovanja povodom smrti našega iskrenoljubljenega brata in strica, častitega gospoda

Frančiška P. Kadunca

župnika v pokoju

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najtoplejšo zahvalo.

Prav posebno pa se zahvaljujemo velečastitemu gospodu, župniku trnovskemu, Iv. Vrhovniku za številne tolažilne obiske v dolgoletni bolezni; nadalje izrekamo zahvalo tudi ostali prečastiti gg. duhovščini za zadnje spremstvo, kakor tudi vsem drugim, ki so spremljali blagega pokojnika na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 20. septembra 1915.

1897

Zalujoči ostali.

Slov. kat. a'rad. društvo «Dan» v Pragi javlja prijateljem in znancem pretužno vest, da je njegov soustanovitelj, večkratni odbornik in vzorni član, tov.

cand. iur. KOSÉR JANKO

c. in kr. poročnik 70 pp. poveljnik oddelka strojnih pušk

doma iz Juršincev pri Ptuj na Štajerskem dne 3. septembra 1915. padel naše smrti na severnem bojnem polju.

Počivaj sladko v okrvavljeni daljni zemlji, nepozabni mili naš Janko!

Za odbor podpredsednik

Bratina Fran, cand. iur.

Hranišnica in posojilnica v Hrenovicah, naznanja prijateljem in znancem žalostno vest, da je umrl njen zaslužni mnogoletni načelnik

Jakob Turk

posestnik, občinski svetovalec itd. v Hrenovicah št. 41

dne 17. septembra 1915. po dolgoletni bolezni, previden s sv. zakramenti.

Pogreb priljubljenega ranjkega je v nedeljo dne 19. septembra ob 5. uri popoldne.

Hrenovice, dne 17. septembra 1915.

Načelstvo.

Globoko potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, dobri soprog, oziroma oče, brat in tast, gospod

Matej Lončar

hotelir in lesotržec

včeraj dne 17. septembra ob 1/2 7. uri zvečer, previden s tolažbo svete vere po kratki, mučni bolezni zatisnil zemske oči.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši jutri, v nedeljo, dne 19. septembra ob 4. uri popoldne na domače župno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala dne 20. septembra ob 6. uri zjutraj v domači farni cerkvi.

Blagi pokojnik se priporoča prijaznemu spominu.

V Trziču, dne 18. septembra 1915.

Marija Lončar, soproga.

Ivan Lončar, kadet - aspirant, — Riko Lončar, c. kr. poročnik, sinovi.

Mici Marinček, Tilka Dolenc, Lori Lončar, hčere.

Matija Marinček, c. kr. notar, Ciril Dolenc, c. kr. stotnik v p. ravnatelj kranjske dež. prisil. delavnice, zeta.